

Tawureta Munsa
Annabi Munsa xa Masenyi
ገጽ ፩
Masenyi nde yi Kitaabui xa
fe ra

Ala a xa masenyi singee fixi won ma Annabi Munsa nan saabui ra. Na masenyi ገጽ suulie findixi kitaabui keren nan na, naxan xili falama Tawureta Munsa. A ገጽ singe Ala xa jama fōlo ki nan masenma. Ala to Annabi Iburahima sugandi, a a xee Kanaan bōxi ma, a xa die naxa findi bōnsōe belebele ra menni. Annabi Yaxuba waxati, kaame naxa din bōxi ra e nu dennaxe. Annabi Yaxuba xa die naxa siga Misira bōxi ma baloe fende. Ala naxa a ragiri, e xa e xunya Yusufu li naa. Annabi Yusufu naxa e mali a fanyi ra.

Ala naxa na bōnsōe mali han e findi si belebele ra. Ne wuyaxi to dangi, Misira mange naxa gaaxu fōlo e ya ra. A naxa e findi konyie ra alako e naxa no Misirakae ra. Na konyiya naxa bu han Ala Annabi Munsa xee temui naxe. Ala naxa a mali xoreya fide a xa mixie ma. E naxa mini Misira bōxi ma Ala senbe saabui ra, naxan baa botini maba alako e xa a igiri e sanyi ra.

Na kaabanako belebele xanbi, Ala naxa e xun ti Kanaan bōxi ra, a dennaxe fi e ma. Kira ra, Ala naxa mini e ma Turusinina geya fari. A naxa a xa yaamari fu fi Annabi Munsa ma, e sebexi geme walaxe ma. Ala man naxa seriye gbete fala Annabi Munsa be alako jama xa lu e

Marigi sagoe. Kɔnɔ nama naxa Alatala matandi sanya wuyaxi gbengberenyi ma. Na taruxui birin seɓexi Tawureta Munsa nan kui.

Beenun e xa Kanaan ɓɔxi sɔtɔ, Annabi Munsa naxa e malan yire keren. Menni a naxa yi taruxui birin maɗɔɗɔ e be. A man naxa gbilen Ala xa seriye birin ma alako e naxa neemu a ma Kanaan. A to ge na birin tagi raba e be, e naxa laayidi tongo birafe ra Ala xa seriye foxo ra. Na masenyi dɔɗɔ suuli nde birin xili falama, «Annabi Munsa xa masenyi dɔnxɔɛ.» Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa laaxiraya geya fari.

Yi kitaabui lonni fima won ma alako won xa Ala xa seriye kolon. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔɛ

Annabi Munsa xa masenyi singe

Kelifa Xorebe geya

¹ Woyenyie nan yi ki, Annabi Munsa naxan masen Isirayilakae birin be. Na temui a nu na Yuruden sogetede biri ra, gbengberenyi ma naxan na Araba, Sufi ya tagi, Paran, Tofeli, Laban, Xaseroti, nun Disahabi longori.

² Keli Xorebe geya han Kadesi Barineya kira ra minife ra Seyiri geyae biri, xi fu nun keren jere na a ra.

³ E xa keli je tongo naani nde ma Misira, a kike fu nun keren nde, xi singe, Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari masen Isirayilakae be.

⁴ Na temui Annabi Munsa nu bara xutu soto Sixon ma, Amori mange, naxan nu sabatixi Xesibon, a nun Ogo, Basan mange, naxan nu sabatixi Asataroti nun Edereyi.

⁵ Yuruden sogetede biri Mowaba boxi ma, Annabi Munsa naxa Ala xa seriye tagi raba e be. Na woyenyi nan yi ki.

⁶ «Won nu na Xorebe geya yire temui naxe, won Marigi Alatala yi nan masen won be, <Wo bara bu yi geya bun ma.

⁷ Wo ti kira xon ma fa. Wo xa siga geya ma Amorikae na dennaxe, nun na longori birin, Araba boxi ma, geya biri, Sefela nun Negewi biri, baa de ra, han Kanaan boxi ma, han Liban sa dexo Efirati xure belebele ra.

⁸ Wo xa na boxi mato, n naxan fixi wo ma. Wo siga, wo xa na tongo, barima n tan Alatala yati nan na boxi laayidi tongoxi wo benbae be, Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba, a nun e bonsoe birin hali e dangi xanbi.»

Annabi Munsa xa kiitisae

⁹ «Na temui n yi nan fala wo be, <N tan keren mu noma wo xa fe node.

¹⁰ Wo Marigi Alatala bara wo ragbo ye. Yakosi wo bara gbo ye alo tunbuie naxee na koore ma.

¹¹ Wo benbae Marigi Alatala xa wo rawuya han. A xa baraka sa wo xa fe alo a masen ki naxe.

¹² N tan keren noma wo xa kalamuie makiitide di?

¹³ Wo kuntigi lonnilae sugandi, naxee kolonxi wo bonsoe ya ma. N nee nan findima jama yareratie ra.>

14 Wo naxa n yaabi, a n ma maɲɔxunyi, a maɲɔxun fanyi na a ra.

15 N naxa wo xa yareratie tongo, wo xa kuntigi lɔnnila naxee kolonxi wo bɔnsɔɛ ya ma. N naxa e findi mixi wulu, mixi kɛmɛ, mixi tongo suuli, mixi fu xunyiɛ ra. N naxa e findi yareratie ra wo bɔnsɔɛɛ ya ma.

16 Na tɛmɔi n naxa yaamari so wo makiitimaɛ yi ra. N naxɛ, <Wo xa wo tuli mati wo baribooree ra. Wo xa birin makiiti sɛriyɛ kɛɲa ma, wo ngaxakerenyie tagi nun e tan nun xɔɲɛ tagi.

17 Wo naxa ti mixi yo xɔn ma kiiti sade. Wo naxa xurunyi nun gboe mato. Wo naxa gaaxu mixi yo ya ra, barima kiitisa na Ala nan na. Xa kiiti sa xɔrɔxɔ wo bɛ han, wo fa a ra n xɔn, n tan kiiti sama.>

18 Na ki n bara fe birin masen wo bɛ, a lan wo xa naxan naba.»

Ala matandife Kadesi

19 «Na to dangi, won naxa keli Xorebe geya, won mini gbengberenyi magaaxuxi ra wo bara dɛnnaxɛ to. Won naxa bira kira fɔxɔ ra naxan sigama Amori geyae biri ra, alɔ won Marigi Alatala a masen won bɛ ki naxɛ. Won naxa so Kadesi Barineya.

20 N naxa a fala wo bɛ, <Wo bara Amori geyae li, won Marigi Alatala dɛnnaxɛ fixi won ma.

21 Wo a mato, wo Marigi Alatala bara yi bɔxi ti won ya i. Wo siga, wo xa na tongo alɔ wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo bɛ ki naxɛ. Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya.»»

22 «Na tɛmɔi, wo birin naxa fa n yire, wo fa a fala n bɛ, <Won xa mixie xɛɛ, e xa siga yi bɔxi ma,

e xa naa raben. Na xa findi nee fan ma wali ra, alako won xa a kolon won lan won xa won ɲere kira naxan xɔn a nun won sigama taa naxee.»

²³ Wo xa maɲɔxunyi naxa findi n be fe fanyi ra. Na nan a to n naxa xeme mixi fu nun firin mayegeti wo ya ma, wo bɔnsɔe keren keren ma tagi.

²⁴ E naxa siga geyae biri ra han e naxa gulunba li naxan xili Esekoli. E naxa naa raben.

²⁵ E naxa yi bɔxi bogisee ba, e fa e masen won be. E naxa dentegɛ sa won be yi ki, «Won Marigi Alatala bɔxi fanyi nan fixi won ma.»

²⁶ Kɔnɔ wo mu tin tede, wo naxa tondi wo Marigi Alatala xa yaamari ra.

²⁷ Wo a maxɔɔxɔ ne wo xa kiri banxie kui. Wo naxa a fala, «Xɔnnanteya na xexi, Alatala won tongoxi Misira bɔxi ma. A wama won sofe Amorikae nan yi ra alako e xa won halaki.

²⁸ Won sigama minden? Limaniya mu na won be, barima won ngaxakerenyie bara a fala won be a mennikae senbe gbo. E man gbangbalan won be, nun na taae xa fe maxɔɔxɔ. Tete naxan naa rabilinxi, a ite han. Muxu Anaki bɔnsɔe yati to ne.»»

²⁹ «N naxa a fala wo be, «Wo naxa siike. Wo naxa gaaxu e ya ra!

³⁰ Wo Marigi Alatala naxan ɲereɲa wo ya ra, a gere soma ne wo be alo a a rabaxi wo ya xɔri ki naxe Misira bɔxi ma han gbengberenyi ma.

³¹ Wo man bara a to, wo Marigi Alatala faxi ne wo ra alo xeme a xa di xaninma ki naxe, wo ɲereɲi kira naxan birin na han wo naxa fa be li.

³² Kɔnɔ na birin kui, wo mu nu laxi wo Marigi Alatala ra.

³³ A tan nan ti wo ya ra, a yire fen wo be wo luma dennaxe. Kɔe ra a tan nan nu kira iyalanma wo be te ra. Yanyi fan na, a findi nuxui ra, a ti wo ya ra.

³⁴ Alatala naxa wo xurutuxurutu xui me. A xa xɔne kui, a naxa a rakali,

³⁵ «Yi mixi kobi yo mu soma yi boxi fanyi ma, n naxan laayidixi wo babae be

³⁶ fo Kalebi, Yefune xa di. A tan a toma ne. A boxi dennaxe perexi, na findima ne a gbe nun a bonsoe gbe ra, barima a bara bira n tan Alatala xa kira foxo ra.»»

³⁷ «Wo tan xa fe ra Alatala bara xono n fan ma. A naxa a masen, <I tan yete yati mu soma yi boxi ma.

³⁸ Yosuwe, Nunu xa di, i malima, nan fama sode. Limaniya fi a ma, barima a tan nan tima Isirayilakae ya ra yi boxi masotofe ra, a xa findi e ke ra.

³⁹ Wo xa die, wo a falaxi naxee be, e findima geelimanie ra. E tan naxan mu fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonxi, e tan nan fama sode na boxi ma. N fama na boxi fide e tan nan ma. A findima e tan nan gbe ra.

⁴⁰ Kono wo tan man xa wo mafindi gbilenfe ra gbengberenyi biri ra, sigafe Kale baa mabiri.»»

⁴¹ «Wo naxa a yaabi, <Muxu bara findi yunubitoe ra Alatala ya i, kono yakosi muxu fa wama sigafe gere sode ne, alo muxu Marigi Alatala muxu yamarixi a ra ki naxe.> Kankan naxa geresose tongo, barima wo a mapoxun ne a yi geya taa masotofe a findima sooneya ra.

⁴² Na nan a to Alatala naxa a masen n be, <A fala e be, wo naxa siga gere sode de, barima n

mu na wo ya ma. Wo naxa siga de, wo yaxuie naxa fa wo bonbo.»

⁴³ N yi marasi fixi ne wo ma, konɔ wo mu tin wo tuli matide n na. Wo naxa Alatala xui matandi, wo naxa te yete igbona kui geya fari.

⁴⁴ Na temui Amorika naxee nu sabatixi geya fari e naxa mini wo gereɗe alɔ kumi dinma mixi ra ki naxe. E naxa wo bonbo keli Seyiri han Horoma.

⁴⁵ Wo to gbilen, wo naxa wa Alatala ya i, konɔ Alatala mu a tuli mati wo wa xui ra.

⁴⁶ Wo man naxa lu Kadesi, wo bu naa alɔ wo singe bui naxan naba.»

2

Isirayilakae taae mabilinfe

¹ «Na xanbi won naxa gbilen gbengberenyi kira suxu ra sigafe Kale Baa mabiri, alɔ Alatala a masen n be ki naxe. Won naxa xi wuyaxi raba Seyiri geyae rabilinyi.»

² «Alatala naxa a fala n be,

³ <Wo bara yi geya mabilin a gbe ra. Wo wo mafindi sigafe ra koola ma.>

⁴ A naxa a fala n be n xa yi yaamari fi wo ma. Wo fama dangide Seyiri boxi seeti ma, wo ngaxakerenyie na dennaxe, Esayu bonsoe. E fama ne gaaxude wo ya ra, konɔ wo wo yete masuxu e gerefe ra,

⁵ barima n mu sese soma wo yi ra e xa boxi ma, hali sanyi tide. N bara Seyiri geyae fi Esayu ma.

⁶ Wo na wa donse nun ye naxan xon fo wo a sara e ma gbeti ra.

7 Wo Marigi Alatala bara baraka sa wo wali foxi. A bara a ɲoxo sa wo xa fe xɔn ma wo nu yi gbengberenyi igirima temui naxe. Yi ɲe tongo naani bun ma, wo birin nan nu a ra. Sese xa fe nu xɔɔxɔ wo ma.»

8 «Won naxa dangi won ngaxakerenyie ra yire makuye, Esayu bɔnsɔe naxan sabatixi Seyiri bɔxi ma. Won man naxa dangi Araba, Elata, Esiyon Geberi kira ra yire makuye. Na xanbi won naxa won mafindi, won Mowaba gbengberenyi kira suxu.»

9 «Alatala naxa a fala n be, <Wo naxa gere giri Mowabakae ma de. Wo naxa gere ti e be de, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xɔnyi. N bara Ari bɔxi fi Loti ma.»»

10 Singe ra, Emikae nan nu na Ari bɔxi ma. Nama gbangbalanyi nan nu e ra. E wuya, e fan kuya alo Anaki bɔnsɔee.

11 Mixi ndee naxa e maɲoxun Refakae ra, naxee maniya Anaki bɔnsɔee ra, kɔno Mowabakae nu e xilima ne Emikae.

12 Naxan findi Seyiri bɔxi ra, Xorikae nan singe nu na naa. Esayu bɔnsɔe naxa e masuxu, e e faxa. E tan naxa sabati naa. Isirayilakae fan fama na mooli nan nabade bɔxi ma Alatala na dennaxe fi e ma.

13 «Alatala naxa a fala n be, <Yakosi, wo keli, wo xa Serede xure igiri.»» Won naxa na raba.

14 ɲe tongo saxan nun solomasaxan dangi ne kabi won keli loxoe Kadesi Barineya han won giri loxoe Serede xure ra. Na waxati kui geresoe naxee nu na, nee birin nu bara faxa alo Alatala a rakali e be ki naxe.

¹⁵ Alatala naxa e tuxunsan han e birin naxa halaki.

¹⁶ Na geresoe to bara halaki pama tagi,

¹⁷ Alatala naxa a masen n be,

¹⁸ «Wo fa sigafe dangide Mowaba naaninyi nan na sigafe Ari boxi ma.

¹⁹ Wo makorema ne Amonikae ra. Wo naxa gere giri e ma de. Wo naxa e fen gere ra, barima n nu fama sese sode wo yi ra e xa boxi ma. N naa fixi Loti bonsoe nan ma.»

²⁰ E nu yi boxi mapoxunxi Refakae nan gbe ra. Kabi temui xonnakuye Refakae nan nu sabatixi naa. Amonikae nu e xilima ne Samisumikae.

²¹ Nama senbema nan nu lanxi e ma, e wuya, e man gbangbalan alo Anaki bonsoe. Kono Alatala naxa e halaki Amonikae saabui ra. Naa naxa findi Amonikae gbe ra, e naxa sabati naa.

²² Alatala naxa na mooli raba Esayu xa die be naxee sabatixi Seyiri boxi ma. A to nu Xorikae halakima e saabui ra, naa naxa findi e gbe ra. E sabatixi menni ne han yakosi.

²³ Naxan findi Awikae tan na, naxee nu sabatixi taae kui han Gasa, e naxa halaki Kafatorokae saabui ra. Naa naxa findi Kafatorokae gbe ra, e naxa sabati naa. Kafatorokae naxa keli Kafatoro.

²⁴ Alatala naxa a masen won be, «Wo ti kira xon ma, wo xa Arinon xure igiri. Wo a mato, n bara Sixon Amerika Xesibon mange so wo yi ra nun a xa boxi. Yakosi, wo na tongo, wo e gere.

²⁵ To n fama ne wo xa fe magaaxui lude dunija mixi birin ma. E na wo xili me, e fama ne serende gbirigbiri.»

Sixon mangeya soto ki

26 «N xεεra xεε ne Sixon, Xesibon mange ma, kelife ra Kedemoti gbengberenyi ma. N naxa yi bojesa masenyi ti a be,

27 <Muxu wama i xa boxi igirife. Muxu muxu jere ma kira nan tun xon ma. Muxu mu sigama koola ma, muxu mu sigama yirefany ma.

28 Muxu donse nun ye naxan minma, muxu fama ne a birin sare fide i ma gbeti ra. A lu kansan muxu xa dangi i xa boxi ma muxu sanyi ra.

29 Esayu bonsode naxee sabatixi Seyiri boxi ma, nun Mowabakae naxee sabatixi Ari boxi ma, nee naxa muxu sagoe sa dangife ra e xa boxi ma. I fan xa muxu sagoe sa muxu xa Yuruden xure igiri, muxu xa so boxi ma muxu Marigi Alatala dennaxe fixi muxu ma.>

30 Kono Xesibon mange Sixon naxa tondi muxu sagoe fide dangife ra a xa boxi ma, barima wo Marigi Alatala nu bara a xaxili raxoroxo. A naxa a boje balan alako a xa a so wo yi ra alo wo a toxi ki naxe to.»

31 «Alatala naxa a fala n be, <I bara a to, n bara ge Sixon nun a xa boxi sode i yi ra. Naa tongo i gbe.>

32 Sixon nun a xa pama birin naxa keli fafe ra won gere de Yahasi.

33 Won Marigi Alatala naxa e so won yi ra xunnakeli kui. Won naxa nola soto e ma, a tan, a xa die a nun a xa pama birin.

34 Won naxa na taae birin suxu, won naxa e birin kana. Won man naxa xeme, nun ginεe, a nun dime birin faxa. Won mu mixi yo lu a pipe ra,

³⁵ kɔnɔ won mu sese tongo fo xurusee a nun se xori naxee nu na na taee kui.

³⁶ Keli Aroweri Arinon xure de ra, a nun taa naxan na geya lanbanyi, sigafe ra han Galadi, taa yo senbe mu dangi won na. Won Marigi Alatala naxa a birin so won yi ra.

³⁷ Kɔnɔ wo mu wo makore Amonikae xa boxi ra, Yaboko xure de birin, taa naxee na geya fari, a nun Alatala tonyi doxo won ma boxi naxee gerefere ra.»

3

Basan boxi masoto ki

¹ «Won naxa won mafindi tefe ra Basan kira xon ma. Ogo, Basan mange, naxa mini won gereede Ederi, a tan nun a xa jama birin.

² Alatala naxa a fala n be, <I naxa gaaxu a ya ra, barima n a niyama ne i xutu soto a tan nun a xa jama birin ma nun a xa boxi. I xa no a ra alo i a rabaxi Amorikae xa mange Sixon na ki naxe.>

³ Won Marigi Alatala naxa a niya won xa xutu soto Basan mange Ogo nun a xa jama birin ma. Won naxa e birin faxes, mixi yo mu lu.

⁴ Na temui won nu bara e xa taee birin suxu. Na taa yo mu lu won mu dennaxe suxu, taa tongo senni na a ra naxan na Aragobo rabilinyi. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan boxi ma.

⁵ Na taee birin nu rabilinxi tete itexie nan na, nun naade mabalanxie ra. Taa gbegbe fan nu na tete mu nu naxee rabilinxi.

⁶ Won naxa na longori taa birin kana alo won a raba Xesibon, Sixon mange xa boxi ra ki naxe.

Won naxa xɛmɛɛ, nun ginɛɛ, a nun dimɛɛ birin faxa,

⁷ kɔnɔ won naxa e xa xurusee nun e harige tan xanin.»

⁸ «Won a raba na ki nɛ. Na waxati won naxa bɔxie rasuxu, naxee nu na Yuruden sogetede biri, Amorikae xa mangɛ firinyie yi ra. Na longori keli Arinon xure han Xerimon geya.

⁹ Sidɔnkae na geya xili falama nɛ Siriyon. Amorikae tan na xili falama Seniri.

¹⁰ Taa naxee birin na lanbanyi ma, won naxa e birin masotɔ, a nun Galadi bɔxi rabilinyi birin, sigafe ra Basan ma sa dɔxɔ Salika nun Ederi ra. Na taa birin nu na Ogo xa mangɛya nan bun ma Basan bɔxi ma.

¹¹ Basan mangɛ Ogo nan keren mu faxa Refakae ya ma. A xa wure sade nu na Raaba nɛ, Amonikae xa mangataa. A kuyɛ nu sigaxi nɔngɔn solomanaani, a igboe nɔngɔn naani.»

Galadi nun Basan bɔxi itaxunyi

¹² «Na tɛmui won naxa xutu sɔtɔ na bɔxi ma. Kelife Aroweri sigafe ra Arinon xure ma, a nun Galade geya sɛeti, nun a taaɛ, n naxa na birin so Ruben nun Gadi bɔnsɔɛ yi ra.

¹³ N naxa Galade sɛeti dɔnxɔɛ nun Ogo xa mangɛya naxan na Basan bɔxi ma so Manasi bɔnsɔɛ sɛeti yi ra. Aragobo rabilinyi nun Basan nu kolonxi Refakae xa bɔxi nan na.

¹⁴ Manasi xa di Yayiri naxa Aragobo bɔxi findi a gbe ra, han Gesurikae nun Maakakae naaninyi ra. A naxa a xili sa Basan xun ma, naxan xili falama han yakɔsi Yayiri taa.

¹⁵ N naxa Galade so Makiri yi ra.

16 N naxa Galade seeti so Ruben bonsoe a nun Gadi bonsoe yi ra, han a sa doxo Arinon xure ra. Xure nan na naaninyi ra, han a sa doxo Yaboko xure ra Amonikae naaninyi ra,

17 a nun Araba boxi naxan nun Yuruden naaninyi baxi, keli Kinereti Baa ma, a sa doxo Araba Foxe Baa ra, naxan na Pisiga lanbanyi ma sogetede.»

18 «Na temui n naxa yi yaamari fi wo ma, <Wo Marigi Alatala bara yi boxi fi wo ma alako a xa findi wo gbe ra. Wo tan xeme kendee, wo findima ne wo ngaxakerenyi Isirayilakae xa soorie ra.

19 Wo xa ginne nun wo xa diyoree, nun wo xa xurusee nan gbansan fama lude taae kui n naxee soxi wo yi ra. N na a kolon xurusee gbegbe na wo yi ra.

20 Wo soorija rabama ne han wo Marigi Alatala malabui fima wo ngaxakerenyie ma temui naxe. Wo Marigi Alatala boxi fima e ma Yuruden naakiri nan ma. Na temui kankan fama gbilende a xa boxi ma n naxan soxi a yi ra.»

21 «Na temui n naxa yaamari so Yosuwe yi ra. N fa a fala a be, <I ya bara fee birin to i Marigi Alatala naxee rabaxi yi mangex firinyie ra. Alatala fama ne na rabade mangataa birin i na dangi dennaxe.

22 I naxa gaaxu e ya ra, barima i Marigi Alatala nan fama e gere de wo be.»

Annabi Munsa mu soma Kanaan

23 «Na temui n naxa Alatala maxandi,

24 <N Marigi Alatala, i bara i xa fisamanteya nun i senbe masen i xa konyi be. Ala gbete yo

mu na koore ma a nun boxi naxan noma i foxi a nun i xa kaabanakoe rabade.

²⁵ N bara i mayandi, a lu n xa no Yuruden xure igiride, alako n xa na boxi fanyi nun a xa geya fanyie to naxan na naakiri ma, a nun Liban.>

²⁶ Kono wo tan xa fe ra, Alatala naxa xono n ma. A mu n danxun. Alatala naxa a fala n be, <A mu lan i xa yi woyenyi fala n be sonon.

²⁷ Te Pisiga geya xuntagi, i xa sogedorode biri, koola biri, yirefanyi biri, a nun sogetede biri mato, kono i xa a kolon a fanyi ra i mu Yuruden igirima.

²⁸ I xa yaamari so Yosuwe yi ra, i xa limaniya nun senbe fi a ma, barima a tan nan fama tide nama ya ra Yuruden igirife ra. I boxi naxan toma, Yosuwe fama ne na boxi sode Isirayila yi ra, a findi e ke boxi ra.>

²⁹ Na nan a toxi, won naxa lu gulunba Beti Peyori yatagi.

4

Ala xa seriyε rabafe

¹ «Yakosi, Isirayila, wo wo tuli mati. Wo xa bira seriyε nun yaamari foxo ra n wo xaranfe naxee ra yi ki, alako wo xa simaya soto, wo man xa boxi soto wo babae Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

² Wo naxa sese sa yaamari xun, n naxan falaxi wo be. Wo man naxa sese ba a ra. Wo xa wo Marigi Alatala xa yaamari rawali alo n na falaxi wo be ki naxe.»

³ «Wo yae bara fee to Alatala naxee rabaxi Peyori. Wo Marigi Alatala bara mixi birin faxa naxee Bali batuxi Peyori.

⁴ Kɔnɔ wo tan naxee biraxi wo Marigi Alatala xa fe fɔxɔ ra, wo birin man na simaya kui han to.»

⁵ «Wo a kolon, n bara wo xaran seriye nun yaamari ra alɔ n Marigi Alatala a yamarixi n na ki naxɛ, alako wo xa a raba bɔxi ma dennaxɛ findima wo gbe ra.

⁶ Wo xa a ti xɔri ma, wo xa a raba, a xa findi lonni ra wo bɛ, a xa xaxili fi wo ma. Si gbɛtɛɛ na yi seriyeɛ kolon, e fama nɛ a falade, <Yi si findixi lonnila fanyie nan na.>

⁷ Si mundun xa ala makɔrɛxi a ra alɔ won Marigi Alatala a makɔrɛma won na ki naxɛ won na a maxandi tɛmui naxɛ?

⁸ Seriye nun yaamari tinxinxɪ na si mundun bɛ alɔ won ma seriye n naxan soxi wo yi ra yi ki?

⁹ Wo xa fee ragata wo xaxili ma lɔxɔɛ birin wo xa simaya kui, wo naxee toxi. Wo naxa nɛɛmu nee ma, e naxa ba wo bɔpɛ ma. Wo xa e masen wo xa die nun wo xa mamadie bɛ.»

¹⁰ «Wo wo maɔɔxun lɔxɔɛ ma wo ti wo Marigi Alatala ya i lɔxɔɛ naxɛ, Xorebe geya fari. Na lɔxɔɛ Alatala naxa a fala n bɛ, <Nama birin xa malan n yire. N xa n ma seriye fala e bɛ alako e xa gaaxu n ya ra e xa dunɪpɛigiri kui. E man xa a xaran e xa die fan na.>

¹¹ Wo naxa wo maso geya bunyi ra. Tɛ nu bara din geya ra han koore ma. Dimi, nuxui, nun kunda naxa goro.

¹² Alatala naxa wɔyɛn wo bɛ tɛ tagi. Wo naxa a wɔyɛn xui mɛ, kɔnɔ wo mu sese to. Wo nu a xui nan tun mɛma.

¹³ A naxa a xa saate masen wo bɛ, wo naxan nawalima. A naxa na yaamari fu sɛbɛ gɛmɛ

walaxe firinyi ma.

¹⁴ Na waxati, Alatala naxa n yaamari n xa wo xaran seriye nun yaamari ra, alako wo xa a raba boxi ma naxan findima wo gbe ra.»

¹⁵ «Wo naxa wo yete ranemu loxoe ma de Alatala woyen wo be loxoe naxe, Xorebe geya fari te tagi, wo mu a gundi yati to.

¹⁶ Wo naxa findi yunubitoe ra de kuyee yailanfe ra, naxee misaalixi xeme, gine,

¹⁷ sube, xoni,

¹⁸ bubusee nun yexee ra naxee na ye ma.

¹⁹ Wo naxa wo yae rate koore ma de, soge batufe ra, xa na mu a ra kike, xa na mu a ra tunbuie. Se naxee birin na koore ma, wo naxa wo igoro e be, wo naxa e batu. Wo Marigi Alatala nee daaxi si birin nan be, naxee na dunija ma.

²⁰ Kono wo tan, Alatala wo ramini ne fe xoxoxoe kui Misira boxi ma alako wo xa findi a xa nama ra, alo wo na ki naxe to loxoe.»

²¹ «Alatala naxa xono n ma wo xa fe ra. A naxa a kali a n mu Yuruden igirima, n mu fama sode yi boxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra.

²² N tan, n fama faxade yi boxi nan ma. N mu fama Yuruden igiride feo. Kono wo tan fama ne a igiride, na boxi fanyi findi wo gbe ra.

²³ Wo xa wo pengi sa wo yete xon ma alako wo naxa nemu wo Marigi Alatala xa saate ma a naxan tongoxi wo be. Wo naxa kuye yo yailan wo Marigi Alatala naxee ratonxi wo ma,

²⁴ barima wo Marigi Alatala luma alo te naxan se kanama, a mu wama a firin boore xon ma.»

25 «Wo na die nun mamadie soto temui naxe, wo na bu ki naxe boxi ma, xa wo kuye yailan se nde misaali ra, xa wo fe jaaxi raba wo Marigi Alatala ya i naxan mu rafan a ma,

26 kooore nun boxi nan na won seede ra to loxoe, wo fama ne faxade mafuren boxi ma naxan fama findide wo gbe ra Yuruden naakiri ma. Wo mu fama simaya soto, wo halakima ne.

27 Alatala wo rayensenma ne pamanee ma. Wo si fama ne xurunde pamae tagi Alatala na wo xanin dennaxe.

28 Menni wo fama kuyee nan batude, mixie naxee yailanxi wuri ra, xa na mu a ra gemee, kuye naxee mu noma se tode, e mu fe mema, e mu e degema, e mu se xiri mema.

29 Menni wo fama ne wo Marigi Alatala fende. Wo a toma ne xa wo a fen wo boje fanyi ra, wo janige birin na.

30 Wo xa toore kui na fe birin wo lima ne. Na temui wo fama gbilende wo Marigi Alatala ma, wo a xui mema ne,

31 barima wo Marigi Alatala, Ala na a ra naxan kinikinima mixi ma, naxan mu wo rabepinma, naxan mu wo halakima. A mu fama neemude saate ma a rakali naxan na wo babae be.»

32 «Wo wo mapoxun fe forie ma naxee bara dangi dunina ma kabi Ala adama daaxi temui naxe. Fe kaabanakoe gbete fan bara raba na xanbi ra? Nde bara na fe mooli maniye me sinden?

33 Nama gbete nde na na ba, naxee bara Ala xui me te tagi, a man fa simaya soto alo naxan bara raba wo tan be?

34 Ala mundun bara pama ba pama gbete yi

ra naxankate ra, tonxuma ra, kaabanakoe ra, gere belebele ra, fe magaaxuxie ra, alo wo Marigi Alatala naxan naba wo be Misira boxi ma wo ya xori?»

³⁵ «Na bara fiixe wo be alako wo xa la a ra a Alatala keren peti nan Ala ra, Ala gbete yo mu na fo a keren.

³⁶ A naxa a xui ramini koore ma alako wo xa gaaxu a ya ra. A naxa te belebele masen wo be boxi fari, a woyen wo be a tagi.

³⁷ A naxa wo babae xanu, a naxa e bonsoe fan sugandi hali e dangi xanbi. Na nan a toxi a wo raminixi senbe ra Misira boxi ma.

³⁸ A sie keru wo be naxee senbe gbo wo tan be, a e xa boxi so wo yi ra ke ra alo wo a toxi ki naxe to.

³⁹ Wo lan ne wo xa a kolon to loxoe wo boje kui, a Alatala keren peti nan na Ala ra koore nun boxi ma. Ala gbete mu na na fo a keren.

⁴⁰ Wo a xa seriye nun a xa yaamari rabatu, n naxan sofe wo yi ra to loxoe, alako wo xa heeri soto wo tan nun wo bonsoe, hali wo dangi xanbi, alako wo man xa simaya xonkuye soto boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma abadan.»

Mixi ratanga taae

⁴¹ Annabi Munsa naxa taa saxan sugandi Yuruden sogetede biri.

⁴² Nee naxa findi mixi ratanga taae ra faxatie be naxee faxe tima, konjo e mu a panigexi. Na faxeti noma lude yi taa keren keren na ma kui alako a nii xa ratanga gberoxoe ma.

⁴³ Na taae findi Beteseri nan na gbengberenyi ma geya fari, Rubenkae xonyi, Ramoti taa naxan

na Galede, Gadikae xonyi, a nun Golan, taa naxan na Basan boxi ma Manasikae xonyi.

Annabi Munsa xa masenyi firin nde

⁴⁴ Ala xa seriye nan ya, Annabi Munsa naxan masenxi Isirayilakae be.

⁴⁵ Masenyi, seriye, nun yaamari nan ya, Annabi Munsa naxan fala Isirayilakae be e nu minima Misira boxi ra temui naxe.

⁴⁶ Na temui, e nu na Yuruden naakiri nan ma, gulunba Beti Peyori ya tagi, Amorikae xa mange Sixon xa boxi ma. Sixon nu sabatixi Xesibon ne. Annabi Munsa nun Isirayilakae to mini Misira boxi ma, e naxa nola soto Sixon ma.

⁴⁷ E naxa a xa boxi rasuxu a yi ra, a nun Basan mange Ogo xa boxi. Yi Amorikae xa mange firinyie nu na Yuruden naakiri ma sogetede biri.

⁴⁸ Yi taae nu sigaxi Aroweri han Arinon xure, sigafe ra Xerimon geya ma, naxan xili Siyon.

⁴⁹ Yi taae nan nu Araba boxi ma Yuruden naakiri ma, sogetede biri, a sa doxo Araba baa ra Pisiga geya bun ma.

5

Yaamari fu

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila pama maxili, a naxa a fala e be, «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi seriye nun yaamari ra, n naxan falafe wo be to loxo. Wo lan wo xa a xaran, wo xa fenten a raba ki ma.

² Won Marigi Alatala bara saatε tongo won be Xorebe geya fari.

³ Alatala nun won babae xa mu yi saate xirixi. A xirixi won tan nan birin tagi, won tan naxee na simaya kui yi waxati.

⁴ Alatala woyen ne won be ya nun ya te tagi geya fari.

⁵ Na temui n tan nan nu na wo nun Alatala tagi alako n xa Alatala xa masenyi ya xaran wo be, barima wo nu gaaxuxi te ya ra. Wo mu te geya fari. A naxa a masen wo be,

⁶ «N tan nan na wo Marigi Alatala ra. N tan nan wo raminixi Misira, wo nu na konyiya kui dennaxe.»

⁷ «Wo naxa Ala gbete batu fo n keren.»

⁸ «Wo naxa kuye yailan misaali yo ra, se yo ra naxee na koore nun boxi ma, naxee na ye bun ma.

⁹ Wo naxa wo igoro e be de, wo naxa e batu de, barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra, n mu wama n firin boore xon. Xa mixi nde n matandi, n na kanyi paxankatama ne, a tan nun a bonsoe han a sa dexo a tolobitee ra, xa na mu a ra a tolontolonyie ra naxee na n napaaxu.

¹⁰ Konon n fe fanyi rabama ne bonsoe wulu be n nafan naxee ma, naxee n ma seriye rabatuma.»

¹¹ «Wo naxa wo Marigi Alatala xili yelefu, barima Alatala mixi paxankatama ne naxan na rabama.»

¹² «Wo lan ne wo xa fenten malabui loxoe ma, wo xa a binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe.

¹³ Xi senni nan na wo be loxoxunyi kui wali loxoe ra, wo xa wali birin nabafe ra.

¹⁴ A xi solofere nde findixi wo Marigi Alatala xa malabui loxoe nan na. Wo naxa wali yo raba

na loxoe keli wo tan ma, a sa wo xa die li, wo xa konyie, wo xa ningee, wo xa sofalee, wo xa xuruse mooli birin, han a sa wo xa xoree li naxee na wo xonyi, alako wo xa konyie fan xa e malabu alo wo tan.

¹⁵ Wo naxa nεemu konyi nan nu wo ra Misira. N naxa wo ramini na konyiya kui, a keli n senbe ma. N a falaxi wo be na nan ma, wo xa malabui loxoe binya.»

¹⁶ «Wo xa wo baba nun wo nga binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe, alako wo xa simaya xonkuye nun seewe soto boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹⁷ «Wo naxa faxe ti.»

¹⁸ «Wo naxa yene raba.»

¹⁹ «Wo naxa muje ti.»

²⁰ «Wo naxa wule seedejoxoya raba wo boore xun.»

²¹ «Wo naxa mila wo boore xa gine ma, a xa banxi, a xa xe, a xa konyi, a xa ninge, a xa sofale, nun se naxan birin findixi a gbe ra.»

²² «Alatala yi fee nan masen wo xa malanyi kui, a xui itexi ra, geya fari, te tagi, nuxui nun kunda tagi. A mu sese sa a xun ma. A naxa e sebe geme walaxe firin ma, a e so n yi ra.»

²³ «Wo yi xui me kuye ifore kui temui naxe, te tagi, geya fari, wo naxa wo maso n na, wo nun wo xa mangee nun kuntigie.

²⁴ Wo naxa a fala, <Muxu Marigi Alatala bara a xa nore nun a xa gboe masen muxu be. Muxu bara a xui me woyen na te tagi. Muxu bara a kolon to a Ala noma woyende mixi be, na kanyi man fa lu a mu faxa.

²⁵ Yakosi, muxu fa muxu makorema faxe ra munfe ra? Yi te muxu faxama ne. Xa muxu man muxu tuli mati won Marigi Alatala xui ra, muxu faxama ne.

²⁶ Mixi mundun luxi alo won tan naxan bara Alatala xui me a woyenma te tagi, na kanyi man fa lu a mu faxes?

²⁷ I tan Munsa, i maso won Marigi Alatala ra, i xa i tuli mati a xa masenyi ra, alako i xa na madangi muxu be, muxu muxu tuli matima ne i ra, muxu man fa a xui rabatu.»»

²⁸ «Alatala naxa wo xa woyenyi me, wo naxan falaxi n be. A naxa a masen n be, <N bara jama fala xui me. E naxan birin falaxi nondi na a ra.

²⁹ Xa n ma fe gaaxui lu e boje ma temui birin, e man naxa n ma yaamari rabatu, e tan nun e bomsae fama ne heeri sotode abadan.

³⁰ Siga i xa sa a fala e be, e xa so e xa kiri banxie bun ma.

³¹ Kono i tan xa lu n fe ma be. N xa n ma seriye nun yaamari birin masen i be, i lan i xa e xaran naxan na, alako e xa no na rapereade boxi ma n fama dennaxe fide e ma.>

³² Wo Marigi Alatala naxan masenxi wo be, wo xa wo tuli mati na ra, wo man xa a rabatu. Wo naxa siga koola ma, wo naxa siga yirefanyi ma.

³³ Wo xa bira yi kira fanyi nan foxo ra won Marigi Alatala naxan masenxi, alako wo naxa faxes, wo fa simaya xonkuye soto seewe kui boxi ma wo fama dennaxe sotode.»»

6

Ala xa marafanyi nun a xa seriye

¹ «Seriye, yaamari, nun masenyi nan yi ki, wo Marigi Alatala naxan soxi n yi ra alako n xa a xaran wo ra, wo xa no a rabade boxi ma a fafe naxan fide wo ma.

² Wo xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra. Wo xa simaya kui, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mamadie, wo xa yi seriye nun yi yaamari birin naba n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa simaya xonkuye soto.

³ Isirayilakae, wo wo pengi sa yi birin xon ma, wo man xa fenten a raba ki ma. Wo fama ne heeri sotide, wo fama ne findide pama gbegbe ra yi boxi ma xipe nun kumi gbegbe na dennaxe, alo wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe.

⁴ Isirayilakae, wo wo tuli mati. Won Marigi Alatala keren peti na a ra.

⁵ Wo lan ne wo xa wo Marigi Alatala xanu wo bope fixexi ra, wo nii ra, a nun wo senbe birin na.

⁶ N yi masenyi naxan xaranxi wo be yi ki, a xa lu wo bope ma.

⁷ Wo fama ne a mabanbande wo xa die be temui birin, xa wo na banxi kui, xa wo na biyaasife, koe nun yanyi ra.

⁸ A xa xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra.

⁹ Wo xa a sebe wo xa banxi nun wo xa naade ma.»

¹⁰ «Wo Marigi Alatala na wo xanin temui naxe boxi ma a na dennaxe sofe wo yi ra, alo a rakali wo babae Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba be ki naxe, wo fama ne taa belebele tofanyie sotide wo mu naxee tixi,

11 banxi rafexie harige mɔɔli birin na wo mu naxee fenxi, kɔlonyie wo mu naxee gexi, weni bilie nun oliwi bilie wo mu naxee sixi.

12 Wo na wo dege han wo naxa wasa temui naxɛ, wo naxa nɛɛmu wo Marigi Alatala ma de, naxan wo raminixi konyiya kui Misira bɔxi ma.

13 Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra. Wo xa a keren nan batu. Wo xa wo kali a xili nan na.

14 Wo naxa ala gbɛtɛ batu de, mixie naxee batuma wo rabilinyi,

15 barima wo Marigi Alatala mu wama a firin nde xɔn. Xa na mu a ra a xɔnɔma nɛ wo ma, a man fa wo faxa.»

16 «Wo naxa wo Marigi Alatala mato de, alɔ wo naxan naba Masa.

17 Wo xa wo Marigi Alatala xa sɛriyɛ, a xa masenyi, nun a xa yaamari rabatu tinxinyi kui a naxan soxi wo yi ra.

18 Wo xa wo jɛrɛ tinxinyi kira ra. Alatala wama fe naxan birin xɔn ma, wo lan wo xa na nan naba. Na temui wo fama nɛ hɛɛri sɔtɔde, wo fa bɔxi fanyɛ sɔtɔ Alatala a kali naxan na wo babae bɛ.

19 Wo wo yaxuie kerima nɛ alɔ Alatala a masenxi ki naxɛ.»

20 «Wo xa die na wo maxɔrin temui naxɛ, <Munse na yi masenyi, yi sɛriyɛ, nun yi yaamari ra, won Marigi Alatala naxan soxi won yi ra yi ki?»

21 Wo fama nɛ e yaabide, <Firawuna xa konyie nan nu muxu ra Misira bɔxi ma, Alatala fa muxu ramini naa a sɛnbɛ ra.

22 Alatala naxa tɔnxuma nun kaabanako belebele magaaxuxie raba muxu ya xɔri Misirakae

ra, Firawuna nun a xa denbaya birin na.

²³ A muxu ramini ne Misira alako a xa muxu xanin boxi ma, a a kali dennaxe xa fe ra won babae be sofe ra won yi ra.

²⁴ Na temui Alatala naxa muxu yaamari, a muxu xa yi seriye birin nawali a rawali ki ma. Xa won gaaxu won Marigi Alatala ya ra, a heeri nun simaya xonkuye fima ne won ma alo a na a rabafe ki naxe yakosi.

²⁵ Xa won sa won Marigi Alatala xa yaamari birin nabatu alo a masenxi won be ki naxe, na findima ne tinxinyi ra won be.»

7

Isirayila nun Kanaankae

¹ «Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma temui naxe, a dennaxe fima wo ma, a fama ne si solofere keride naxee findi Xitikae, Girigasakae, Amorikae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae nun Yebusukae ra, si solofere naxee senbe gbo wo be, e man wuya wo be.

² Wo Marigi Alatala na e lu wo sagoe temui naxe, wo xutu sotoma ne e ma, wo e halaki. Wo naxa saate xiri wo tagi, wo man naxa kinikini e ma.

³ Wo nun e tan naxa futi malan de. Wo naxa wo xa di ginnee fi e xa di xemee ma, wo naxa ginnee fan fen e ra wo xa di xemee be.

⁴ Xa na mu a ra yi xonne fama ne wo xa die ratantande, e xa ala gbete batu. Alatala xonoma ne wo ma na temui, a man fa wo faxa mafurenyi ra.

⁵ Kira nan yi ki wo lan wo xa mini naxan na yi mixie be. Wo xa e xa serexebadee a nun e xa

geme batuxie birin kana. Wo xa e xa Asera wuri masolixie bolon, wo xa e xa kuye birin gan.»

⁶ «Wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama ra. Wo Marigi Alatala bara wo tan nan sugandi dunija pama tagi bende fupi fari, alako wo xa findi a yete yati gbe ra.

⁷ Alatala mu wo sugandixi wo xa pama xasabi xa fe xa ra, barima wo xurun si birin be.

⁸ Alatala wo tan nan sugandixi a xa xanunteya xa fe ra. A bara wa saate rakamalife a naxan tongo wo benbae be. Na nan a toxi a wo raminixi boxi ma a senbe ra wo nu na konyiya kui dennaxe. A naxa wo ba Firawuna yi ra, Misira mange.

⁹ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala, nan keren peti na Ala ra. Ala findixi Fonisire Mange nan na naxan a xa saate rakamalima, naxan heeri gbege fima wo ma. A na rabama wo bonsoe be naxee fama wo xanbi ra, naxee a xanuma, e man a xa yaamarie rabatu.

¹⁰ Kono a gbilenma ne mixie foxo ra naxee a xonma, a a xonnantee raloma ne keren na.

¹¹ Wo xa fenten n ma yaamari nun n ma serye ma n naxan soxi wo yi ra to loxo.»

¹² «Xa wo wo pengi sa yi yaamari xon ma, wo naxa fenten a ma, wo Marigi Alatala fama a xa saate rakamalide, a heeri fima ne wo ma alo a rakalixi wo benbae be ki naxe.

¹³ A wo xanuma ne, a barake sa wo xa fe, a man wo rawuya. A di gbege barife ragiri wo ma. Wo fa boxi daxamui fan sode, mengi, weni neene nun ture. A man fa wo xa ningee nun wo

xa xurusee rawuya. A yi birin nabama ne boxi ma, a rakali naxan na wo babae be sofe ra wo yi.

¹⁴ A wo barakama ne dangife si birin na. Dibaritare mu fama lude wo ya ma, xeme ba, gine ba, xa na mu a ra xuruse.

¹⁵ Alatala wo ratangama ne fure doxoe mooli birin ma, a nun fe paaxi birin ma wo naxee kolonxi Misira boxi ma. Kono a yi fure rasanbama mixie nan ma naxee na wo rapaaxu.

¹⁶ Wo lan ne wo xa mixi birin faxa, wo Marigi Alatala naxee soma wo yi ra. Wo naxa kinikini e ma, wo man naxa e xa alae batu, alako e naxa wo ratantan.»

¹⁷ «Wo fama a mapoxunde wo boje ma, <Yi sie gbo dangife won tan na. Won tan nola sotoma nee ma di?»

¹⁸ Kono, wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Alatala naxan nabaxi Firawuna nun Misira boxi ra.

¹⁹ Wo bara fe xoxoxoe to naxee doxoxi e ma, tonxumae nun kaabanakoe naxee rabaxi. Wo bara wo Marigi Alatala senbe to a wo ramini ki naxe Misira boxi ma. Na nan a toma wo Marigi Alatala na mooli rabama namane birin na wo gaaxuxi naxee ya ra.

²⁰ Wo Marigi Alatala fama ne wo yaxuie birin halakide, hali naxee noxunma wo ma.

²¹ Wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo nun wo Marigi Alatala na a ra, Ala belebele naxan magaaxu.»

²² «Wo Marigi Alatala fama ne yi pama keride a xuri xuri ra wo ya i. Wo mu noma e birin faxade waxati keren bun, xa na mu a ra wula i subee fama ne wuyade, e wo tooro.»

²³ Wo Marigi Alatala fama ne yi mixie sode wo yi ra. E ifuma ne kira ma, han e sa halaki.

²⁴ A fama ne e xa mangee sode wo yi ra, wo e xili raloe. Mixi yo mu noma tide wo kanke. Wo e birin halakima ne.»

²⁵ «Wo e xa ala yailanxie ganma ne. Wo naxa mila e xa xema nun gbeti ma naxan na kuyee ma. Wo naxa na findi wo gbe ra alako a naxa findi wo fan be gantanyi ra, barima fe nan na ki wo Marigi Alatala naxan naharamuxi.

²⁶ Wo naxa na kuye mooli jaaxi raso wo xa banxi kui de, alako wo naxa halaki alo kuyee. Wo nee findima se jaaxi nan na barima a raharamuxi.»

8

Nesmufe Alatala ma

¹ «Wo xa yi yaamari birin naba n naxan xaranfe wo be to loxoe. Na nan fama a niyade wo xa simaya soto, wo fa findi jama gbegbe ra. Na temui, wo noma yi boxi sotide alo Alatala a rakalixi wo babae be ki naxe.

² Wo xa wo mapoxun jere xonkuye ma wo Marigi Alatala naxan nagiri wo ma yi gbengberenyi igirife ra yi je tongo naani bun ma. A yi fe xoxoxoe rabaxi ne wo ra, alako wo xa wo yete magoro, a xa wo mato, a xa no a kolonde fe naxan na wo sondonme ma. A man xa no a kolonde xa wo wama a xa seriye mabanbanfe.

³ A bara wo xa fe magoro, a bara wo raxi kaame ra. A bara mana so wo yi ra, wo nun wo benbae mu donse naxan kolon. A a masen wo be na ki ne, a ibunadama mu noma balode

donse xa kansan xun na, konɔ masenyi fan birin na naxan fatanxi Alatala ra.

⁴ Wo xa donmae mu ɲonxi, wo sanyie mu funtuxi yi ɲε tongo naani bun ma.

⁵ Wo lan nε wo xa a kolon a wo Marigi Alatala na wo xurufe nε alo baba a xa di xuruma ki naxε.

⁶ Wo wo Marigi Alatala xa yaamari mabanban, wo xa wo yεtε suxu alo a wama a xɔn ma ki naxε, wo man xa gaaxu a ya ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala wo rasoma nε bɔxi fanyi ma xuree nun dulonyie na dennaxε. Ye gbegebe na na bɔxi bun ma, a man minima gulunba nun geya fari.

⁸ Bɔxi na a ra mengi, fundenyi maniyε, weni bili, xɔrε, kinkirinsi, oliwi, nun kumi na dennaxε.

⁹ Taami mu ɲonma sɔnɔn, se birin fama nε lude wo yi ra. Wure fama nε minide gemεε kui, wure gbeeli fan sɔtɔma nε geya kui.»

¹⁰ «Wo na wo dεge han wo naxa luga, wo xa wo Marigi Alatala tantu yi bɔxi fanyi xa fe ra.

¹¹ Wo naxa wo yεtε ranεmu wo Marigi Alatala xa fe ma de, tondife a xa yaamari nun a xa seriye rabatufe ra, n naxan xaranxi wo bε to lɔxɔε.

¹² Wo na wo dεge han wo naxa luga, wo na banxie ti, wo naxa sabati e kui,

¹³ wo xa xurusee xungbe nun a lanmae na wuya, wo xa gbeti nun wo xa xεema na gbo, wo harige birin na gbo,

¹⁴ wo xa fenten wo yεtε ma a fanyi ra alako wo naxa wo yεtε igbo han wo xa nεεmu wo Marigi Alatala ma, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma konyiya kui.

¹⁵ A bara wo radangi gbengberen yire magaaxuxi ra, bɔximase xɔnɛ kanyi nun tali na dennaxe, ye mu na bɔxi naxan ma. A naxa ye ramini fanye kui.

¹⁶ A naxa mana donse so wo yi ra gbengberenyi ma, wo benbae mu nu naxan kolon, alako a xa wo xa fe magoro, a xa wo mato, a fa nɔ fe fanyi rabade wo bɛ.

¹⁷ Wo naxa a maɲɔxun de a wo senbɛ nun wo xa kɔɔta nan yi harige fixi wo ma.

¹⁸ Wo xa wo ratu wo Marigi Alatala ma, a tan nan yi senbɛ fima wo ma, alako wo xa na harige birin sɔtɔ. A man bara saatɛ masen wo bɛ to lɔxɔɛ a naxan tongo a nun wo babae ra.»

¹⁹ «Xa wo nɛɛmu wo Marigi Alatala ma, xa wo bira ala gbɛtɛɛ batufe fɔxɔ ra, xa wo tuubi e bɛ, xa wo wo magoro e bɛ, n xa a fala wo bɛ to lɔxɔɛ, wo halakima nɛ.

²⁰ Iyo, wo halakima nɛ alɔ Alatala si gbɛtɛɛ halakixi ki naxe wo ya xɔri, barima wo mu wo tuli matixi wo Marigi Alatala xa masenyi ra.»

9

Isirayilakae Ala matandife

¹ «Isirayilakae wo wo tuli mati. To lɔxɔɛ wo na sigafe Yurudɛn nan igriride. Wo fama nɛ sie ragide naxee gbo wo bɛ, e senbɛ dangi wo ra. Wo fa e xa taaɛ tongo naxee tɛtɛ itexi han.

² Wo fama Anaki xa die nan masɔtɔde, mixi senbɛmae naxee gbangbalan, wo naxee kolon a fanyi ra. Wo bara a mɛ, e a falama, <Nde nɔma tide Anaki xa die ya i?>

³ Wo noma a kolonde yakosi, a wo Marigi Alatala na a jerefe wo ya ra, alo te naxan se birin kanama. A tan nan yati e halakima, a e xa fe magoro wo ya xori. Wo e kerima ne, wo e birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe.

⁴ Wo Marigi Alatala na e keri wo ya ra temui naxe, wo naxa wo yete matoxo de han wo xa a fala, <Alatala na a xexi muxu yi boxi masotoxi muxu xa tinxinyi saabui ra.> E xa fe kobi raba na a toxi Alatala e kerixi beenun wo xa be li.

⁵ Wo naxa a mapoxun de a wo be sotoxi wo xa tinxinyi nun wo xa fanyi nan ma. Alatala yi sie kerima e xa yuge kobi nan ma, a man xa nate rakamali a naxan tongo wo babae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be.

⁶ Wo xa a kolon wo xa tinxinyi xa mu a niyaxi wo Marigi Alatala yi boxi fanyi soxi wo yi ra a xa findi wo gbe ra. Nama xurutare nan na wo ra.»

⁷ «Wo xa wo ratu a ma wo wo Marigi Alatala raxono ki naxe gbengberenyi ma. Wo naxa neme wo keli loxoe ma Misira, han wo so loxoe be, wo nu xurutarepa rabama ne wo Marigi Alatala ra.

⁸ Wo Alatala raxono ne Xorebe geya fari han a naxa wa wo faxafe.

⁹ N to te geya fari alako n xa walaxe geme daaxi tongo naxan findi saate ra Alatala nun won tan tagi, n naxa yanyi tongo naani nun koe tongo naani raba geya fari, n mu taami don, n mu ye fan min.

¹⁰ Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyie so n yi ra, a naxan sebe a xonye ra. Alatala naxan

fala wo be te tagi, wo nu malanxi loxoe naxe geya fari, na birin sebexi walaxe ma.»

¹¹ «Yi yanyi tongo naani nun yi koe tongo naani dangi xanbi, Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyi so n yi ra naxan findi saate ra.

¹² Alatala naxa a fala n be, <Keli, i xa goro mafuren barima i xa jama i naxan naminixi Misira boxi ra, e bara yangoe belebele raba, e bara e ba kira ma n naxan masen e be, e bara kuye yailan wure raxunuxi ra.>

¹³ Alatala man naxa yi masen n be, <N bara a to yi jama, jama xurutare na a ra.

¹⁴ Keli be, n xa e halaki, n xa e xili jon duniya ma. N i mafindima jama gbegebe ra naxan senbe gbo, e man wuya, dangi boore jama ra.>

¹⁵ N naxa goro geya fari, naxan nu luxi alo a na te nan tagi, na walaxe firinyie suxuxi n yi ra, Ala xa saate sebexi naxee ma.

¹⁶ Na temui n naxa a to wo bara yunubi fe raba wo Marigi Alatala ra. Wo ninge yailan wure raxunuxi ra. Wo wo ba kira ma Alatala naxan masen wo be.

¹⁷ N naxa yi walaxe geme daaxi firinyie suxu n belexe firinyi ra, n fa e wole, e naxa iboo wo ya xori.»

¹⁸ «N naxa bira boxi Alatala ya i alo n naxan naba a singe. N naxa lu naa yanyi tongo naani nun koe tongo naani, n mu taami don, n mu ye fan min. N na birin naba wo xa yunubi nan ma fe ra, naxan napaaxuxi Alatala ma, a a raxono.

¹⁹ N naxa gaaxu Alatala xa xone ra a xonoxi wo ma naxan ma han a wa wo halakife. Kono Alatala man naxa n ma maxandi suxu.

²⁰ A bope nu texi Haruna nan ma a gbe ra han a wa a halakife, kono n naxa Ala maxandi Haruna fan be.

²¹ N naxa ninge tongo wo naxan yailanxi, naxan findixi wo xa yunubi fe ra, n a woli te xora, n a iwuru han a findi xube ra. N naxa na xube ibagan susui ye xora naxan kelima geya kon na.»

²² «Wo man bara Alatala raxono Tabera, Masa, nun Kibiroti Hataawa.

²³ Alatala to wo xee kelife Kadesi Barineya yi xeraya ra, «Wo siga, wo xa boxi tongo n naxan soxi wo yi ra,» wo naxa wo Marigi Alatala xui matandi. Wo mu la a fala xui ra, wo mu na fan suxu nondi ra.

²⁴ Kabi n naxa sa wo kolon, wo xurutare fe nan tun nabafe Alatala ra.»

²⁵ «Alatala to wa wo faxafe, n naxa n felen boxi ma, n a maxandi yanyi tongo naani nun ke tongo naani bun ma.

²⁶ N naxa Alatala maxandi, «Marigi Alatala, i naxa i yete xa pama halaki, i pama naxan xa xoreya soxi a yi i xa gboe saabui ra, i naxan naminixi Misira boxi ma i senbe ra.

²⁷ I ratu i xa konyie ma, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba. I naxa i kobe rato yi pama xa xaxili xoxoxoya ma, e xa paaxui, nun e xa yunubi ma,

²⁸ alako Misirakae naxa a fala, «Alatala mu noma yi mixie xaninde boxi ma a dennaxe laayidi tongoxi e be. A e xonxi ne. A e ramini alako a xa sa e faxa gbengberenyi ma.» »

²⁹ Alatala i xa pama nan lanxi e ma. I gbe nan na e ra, i naxee xoreyaxi i senbe nun i xa mangeya ra.»

10

Ala xa xanunteya

¹ «Na temui Alatala naxa yaamari fi n ma. A naxe, <Walaxe geme daaxi firin yailan alo a singee nu ki naxe. I man xa kankira wuri daaxi yailan. Na temui i xa fa n yire geya fari.

² N man gbilenma ne yi seriye sebe ra naxan nu na boore walaxee ma, i naxee kanaxi. I fama e sade na kankira nan kui.>

³ N naxa kankira yailan wuri mooli nde ra naxan xoxoxo. N naxa walaxe geme daaxi firin fan yailan naxan maniya booree ra. N naxa te e ra geya fari.

⁴ Alatala naxa sebeli ti yi walaxe nenee ma, alo naxan singe nu sebexi booree ma. Yi yaamari fu, a naxee yaxaran wo be geya fari te tagi wo nu malanxi temui naxe, Alatala naxa e so n yi ra.

⁵ N naxa goro geya fari, n fa e sa kankira kui, n naxan yailanxi. E naxa lu naa alo Alatala a fala n be ki naxe.»

⁶ Isirayilakae naxa keli Bene Yakan kolonyie ra sigafe ra Mosera. Haruna laaxira menni ne, a naxa bende soto naa. A xa di Eleyasari naxa findi a joxoe ra serexedubeɲa kui.

⁷ Na dangi xanbi Isirayilakae naxa siga Gudugoda. E to keli Gudugoda, e naxa siga Yotobata, xure gbegbe na boxi naxan ma.

⁸ Na waxati bun ma, Alatala naxa wali taxu Lewi bonsoe ra, e xa findi kankira xaninyie ra, e xa ti Alatala ya i a xa wali rabafe ma, e man xa duba pama be Alatala xili ra. Na nan nabafe han to loxoe.

⁹ Na fe na a toxi Lewi bonsoe mu ke sotoxi e ngaxakerenyie ya ma. Alatala nan na e tan malima ra alo a a fala ki naxe.

¹⁰ «N naxa lu geya fari yanyi tongo naani nun koe tongo naani alo n naxan naba singe ra. Alatala man naxa n ma maxandi suxu, barima a mu waxi wo faxafe.

¹¹ Alatala naxa a masen n be, «Nama rapere. E xa so boxi ma n nan nakalixi naxan na e babae be sofe ra e yi.»

¹² «Yakosi fa, Isirayilakae wo Marigi Alatala wama wo xa munse raba? A wama ne wo xa gaaxu a ya ra alako wo xa wo jere a xa kira xon ma, wo xa a xanu, wo xa a rabatu wo boje fixe nun wo nii birin na.

¹³ Alatala wama ne wo xa a xa yaamari raba, wo xa a xa seriye rabatu, n naxan soxi wo yi ra to loxe, alako wo xa simaya xa fan.

¹⁴ Wo Marigi Alatala nan gbe na koore nun boxi ra, a nun se naxan birin na a ma.

¹⁵ Alatala wo babae nan xanu. Yakosi fa wo tan nan na e bonsoe ra, a wo tan nan sugandixi boore sie tagi, alo wo a toxi ki naxe to loxe.»

¹⁶ «Wo lan ne wo xa wo xaxili raseniye, wo naxa xurutareja raba sonon,

¹⁷ barima wo Marigi Alatala keren peti nan na Ala ra, mangee xa mange, Ala belebele senbema magaaxuxi, naxan mu mixi rafisa a boore be, naxan mu kiiti jaaxi kobiri rasuxuma.

¹⁸ A tan nan kiridie nun kaaje ginje kantama ra. Xoje rafan a ma, a donse nun sose soma e yi ra.

¹⁹ Wo tan fan, wo hinne xɔŋɛ ra naxee na wo ya ma. Wo xa wo maŋɔxun xɔŋɛ nan nu na wo tan fan na Misira bɔxi ma.

²⁰ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra, wo xa tuubi a be, wo xa bira a foxo ra, wo man xa wo rakali a tan nan xili ra.

²¹ A tan nan na wo xa nɔre ra. A tan nan na wo Marigi Ala ra, naxan kaabanakoe nun fe magaaxuxie rabaxi wo ya xɔri.

²² Wo babae nu fama temui naxe Misira, e mu nu dangixi mixi tongo solofere ra. Yakosi wo Marigi Alatala bara wo rawuya dangi tunbuie ra naxee na koore ma.»

11

Won ma xanunteya Ala be

¹ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo xa a xa yaamari, a xa seriye, a xa masenyi, nun a xa tonyi rabatu temui birin.

² Wo xa a kolon to loxoe wo xa die mu Alatala xa kaabanako magaaxuxie toxi e ya ra. E mu wo Marigi Alatala xa seriye mexi e tuli ra.

³ E mu a xa laamatunyie toxi Misira, a nun a naxan nabaxi Firawuna nun a xa bɔxi birin na.

⁴ E man mu fe toxi a naxan nabaxi Misira soorie ra, e xa soe nun gisee ra. E mu a to Ala Misira soorie madulaxi Kale Baa ma ki naxe, e to bira wo foxo ra, Alatala fa e birin halaki kerenyi ra.

⁵ E man mu fee toxi a naxee raba gbengberenyi ma beenun wo xa be li.

⁶ A naxa wo ratanga Datan nun Abirami ma, naxee findi Eliyabi xa di xeme ra Ruben bonsoe ya ma. Isirayilakae birin ya xɔri, bɔxi naxa a

rabi, a fa a raxutu e nun e xa denbayae birin ma, e xa kiri banxie, nun mixi birin ma naxee nu biraxi e foxo ra.

⁷ Wo tan nan yati bara fe belebelee to Alatala naxee rabaxi.

⁸ Na nan a toxi, wo lan wo xa yi seriye rabatu n naxan xaranfe wo be to loxoε, alako wo xa limaniya soto yi boxi masotofe ra wo na sigafe dennaxe.

⁹ Wo xa yi raba alako wo xa bu boxi ma Alatala a kalixi naxan xa fe ra, a sofe ra wo babae nun e bonsoe yi, xije nun kumi gbegbe na boxi naxan ma.

¹⁰ Wo fama boxi naxan sotode, a mu luxi alo Misira boxi, wo kelixi dennaxe. Misira tan, wo na ge xe sade, fo wo nu ye maxanin a ma laakoe daaxi wo sanyi ra.

¹¹ Wo fama boxi naxan sotode, geya nun gulunba yire na a ra, tune ye naxan nafanma a fanyi ra.

¹² Boxi na a ra wo Marigi Alatala jengi saxi naxan xon. A man fa meeni a ma, keli je fole han je jonyi.

Ala xa laayidi

¹³ Xa wo yi seriye ratinme a fanyi ra n naxan xaranxi wo be yi ki to loxoε, xa wo wo Marigi Alatala xanu, wo a xa seriye raba boje fiixe ra nun wo nii ra,

¹⁴ a tune rafama ne wo xa boxi ma, jeme a nun sogofure, alako wo xa harige fanyi soto, alo mengi, weni neene, a nun ture.

15 A man jooge fan nafanma ne wo xa boxi ma wo xa xurusee naxan donma. Wo baloe gbegbe sotoma ne, wo a don han wo luga.

16 Wo xa fe mooli birin naba alako fefe yo naxa wo ba yi kira fanyi xon ma. Wo naxa wo igoro ala gbete batufe ra.

17 Xa wo na fe mooli raba, Alatala xonoma ne wo ma. Na temui a a niyama ne tune mu fa sonon, sansi yo mu fanma boxi ma sonon, wo fa halaki yi boxi ma Alatala naxan soxi wo yi ra.

18 Wo xa yi seriye rasabati wo bonne ma nun wo nii ra. Wo nde xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra, alako wo naxa neemu a ra.

19 Wo xa a xaran wo xa die ra wo xa banxie kui, wo xa biyaasie kui, wo sa temui, wo keli temui.

20 Wo xa a sebe wo xa banxie nun wo xa naade ma.

21 Na nan a toma wo xa simaya nun wo xa die xa simaya xon kuyama boxi ma Alatala naxan laayidixi wo benbae be han dunija raponyi.

22 Xa wo yi seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo be, xa wo wo Marigi Alatala xanu, xa wo wo jere a xa kira xon ma, xa wo bira a foxo ra,

23 Alatala fama ne yi sie birin keride wo ya xori, wo fa no e ra, naxee gbangbalan wo be, naxee senbe gbo wo be.

24 Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, naa findima wo gbe nan na. Wo xa boxi italama keli gbengberenyi ma han Liban, keli Efirati xure ma han Mediteran Baa ra.

25 Mixi yo mu suusama tide wo ya ra. Wo na siga boxi naxan yo ma, wo Marigi Alatala a

niyama ne mennikae xa gaaxu wo ya ra, e boje mini alo a masenxi wo be ki naxe.

²⁶ Wo a mato, n bara barake nun danke sa wo ya i to.

²⁷ Xa wo wo Marigi Alatala xa seriyε rabatu a rabatu ki ma, n naxan soxi wo yi ra to, wo barake sotoma ne.

²⁸ Kono xa wo mu wo Marigi Alatala xa seriyε ratinme, xa wo wo ba kira xon ma n naxan soxi wo yi ra to, xa wo bira ala gbeteε foxo ra wo mu naxee kolon, wo danke nan sotoma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma a fama naxan sode wo yi ra, wo dube masenyi tima Garisimi geya nan fari, wo danke masenyi tima Eballi geya nan fari.

³⁰ Na geyae na Yuruden naakiri nan ma, kira xanbi ra naxan na sogeorode, Kanaankae xa boxi ma naxee sabatixi Araba, Giligali ya tagi, More wuri belebele fe ma.

³¹ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe sofe wo yi ra, menni findima wo gbe nan na, wo man fa sabati naa.

³² Wo lan ne wo xa fenten yi seriyε nun yi yaamarie ma, n naxee soxi wo yi ra to loxoε.

12

Sali xa seriyε

¹ Wo xa yi seriyε nun yaamarie rabatu boxi ma, wo babae Marigi Alatala dennaxe sofe wo yi ra.

² Wo xa yire birin kana geyae fari nun fotonyie kui, yi sie kuyee batuma dennaxe. Wo fama yi sie keride.

³ Wo xa e xa serexebadee kana, wo xa e xa geme tonxumae kana, wo xa e xa Aseri wuri masolixie gan, wo xa e xa kuyee rabira, wo xa e xilie non naa.

⁴ Wo naxa wo Marigi Alatala batu na mooli ra de.

⁵ Wo xa Alatala fen yire nde a dennaxe sugandima wo bonsoe ya ma. Na findima Ala xa yire nan na, a xili matoxoma dennaxe. Wo xa siga menni

⁶ wo xa serexee mooli birin bade, alo serexe gan daaxie, serexe naxee mu ganma, farilee, hadiyae, serexe naxee bama alako wo waxonfe xa raba, panige serexee, nun xuruse di singee.

⁷ Wo xa wo xa serexee don menni, wo tan nun wo xa denbayae. Wo xa jlexin harige ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

⁸ A mu lanma kankan xa a yete waxonfe raba, alo wo a rabafe ki naxe yakosi,

⁹ wo to mu so boxi ma, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma malabude ra.

¹⁰ Konjo wo na Yuruden igiri, wo na sabati boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, a fama ne wo ratangade wo yaxuie birin ma naxee na wo rabilinyi, wo fa sabati naa bopesa kui.

¹¹ Na temui, menni findima wo Marigi Alatala xa yire sugandixi nan na, a xili matoxoma dennaxe. Wo xa wo xa serexee ba menni ne, n naxee yamarixi wo ra, alo serexe gan daaxie, serexe naxee mu ganma, farilee, hadiyae, a nun serexe naxee bama alako wo waxonfe xa raba.

¹² Wo jlexinma ne wo Marigi Alatala ra, wo tan, wo xa die, wo xa konyie nun Lewi xa die

naxee na wo ya ma barima boxi mu na e tan be naxan findi e ke ra.

¹³ Wo naxa wo xa serexe gan daaxie ba wo waxonde.

¹⁴ Wo e bama yire ne wo Marigi Alatala dennaxe sugandima wo bonsoe ya ma. N naxan birin yamarixi wo ra, wo xa a birin naba menni.

¹⁵ Kono i noma sube don daaxi faxade, Ala naxan fixi i ma, yire birin i na sabati dennaxe. Mixi seniyenxi nun mixi seniyentare noma a donde, alo xeli nun toke.

¹⁶ Kono wo mu lan wo xa sube wuli min, wo xa a ifili boxi ma alo ye.

¹⁷ Wo mu lan wo xa mengi, weni neene, nun ture don wo xonyi, naxee findima wo xa farile ra Alatala be. Wo mu lan wo xa wo xa xuruse di singee fan don wo xonyi, wo naxee bama serexe ra Alatala be, serexe naxee bama alako wo waxonfe xa raba wo be, nun wo xa janige serexee. Wo mu lan wo xa wo xa bogi singee fan don wo xonyi, wo naxee bama serexe ra.

¹⁸ Wo lan wo xa na see birin don wo Marigi Alatala nan ya i a xa yire sugandixi kui. Wo tan, wo xa die, wo xa konyie, a nun Lewi xa die naxee na wo ya ma, wo xa na serexee don menni jalexinyi kui wo Marigi Alatala ya i, a naxan fixi wo ma.

¹⁹ Wo wo jengi sa Lewi xa die xon ma a fanyi ra. Wo naxa neemu e ma.

²⁰ Wo Marigi Alatala na wo xa boxi ragbo ye, alo a a laayidixi wo be ki naxe, xa wo wa sube nan xon ma, wo noma na donde han wo wasa.

²¹ Xa wo makuya Alatala xa yire sugandixi ra a xili matoxoma dennaxe, wo noma xurusee

faxade, wo Marigi naxee fixi wo ma, wo fa na sube don n ma seriye ki ma wo xonyie han wo wasa.

²² Mixi seniye nxi nun mixi seniye nxi noma e donde alo xeli nun toke.

²³ Kono wo mu lan wo xa sube wuli min, barima wuli findixi nii nan na. A mu lan wo xa sube nun a wuli don.

²⁴ Wo naxa wuli min, wo xa a ifili boxi ma alo ye.

²⁵ Wo naxa a min alako wo xa seewa, wo tan, nun wo xa die hali wo dangi xanbi. Wo xa fe tinxixie raba, Alatala wama naxee xon.

²⁶ Xa wo wama serexe seniye nxi nan bafe Alatala be, alako wo waxonfe xa raba wo be, wo xa na serexe ba yire ne Alatala dennaxe sugandima.

²⁷ Naxan findixi serexe gan daaxi ra, wo xa na sube nun na wuli sa wo Marigi Alatala xa serexebade. Naxan findixi serexe boore daaxi ra, wo xa a wuli ifili wo Marigi Alatala xa serexebade, wo fa a sube tan don.

²⁸ Wo wo tuli mati, wo lan ne wo xa yi seriye ratinme n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa seewa, wo tan nun wo xa die hali wo faxa xanbi abadan, barima fe fanyi na a ra naxan nafan wo Marigi Alatala ma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na ge sie halakide wo saabui ra, wo na sabati e xa boxi ma,

³⁰ wo xa wo yete ratanga e xa fe kobi rabafe ma, e halaki xanbi. Wo xa wo yete ratanga e xa alae maxorinfe ma. Wo naxa a fala, «Yi sie nu tuubi rabirama e be di? N fan waxi na nan nabafe.»

³¹ Wo naxa na mooli raba wo Marigi Alatala ra, barima e nu fe kobie rabama e xa alae be Alatala mu wama naxee xon. Mixi nan nu e ra, naxee nu e xa die ganma e xa kuyee be serexe ra.

13

Kuye batue

¹ Wo lan ne wo xa yi seriye raba a raba ki ma n naxan soxi wo yi ra. Wo naxa sese ba a ra, wo man naxa sese fan sa a xun ma.

² Xa namijonme nde, xa na mu a ra waliyu nde,

³ sa kaabanakoe fe nun tonxuma fe raba wo ya xori, a man fa a fala wo be, «Won bira kuye batufe foxo ra, wo tan mu alae naxee kolon,»

⁴ wo naxa wo tuli mati na namijonme ra a nun na waliyu ra de. Wo Marigi Alatala nan fama wo matode na ki, alako a xa no a kolonde xa a xa xanunteya na wo sondonme ma, xa wo a xanuxi wo nii ra.

⁵ Wo lan wo xa tuubi rabira wo Marigi Alatala nan keren be, wo xa gaaxu a ya ra, wo xa a xa yaamarie raba, wo xa a xui rabatu, wo xa a keren nan batu, wo xa bira a foxo ra.

⁶ Yi namijonme nun yi waliyu mooli lan ne a xa faxa, barima a bara wa wo bope ratefe wo Marigi Alatala ma naxan wo ramixi konyiya kui Misira boxi ma. E bara wo ba kira xon Alatala wo tixi naxan na. Wo xa fe jaaxi jon wo tagi.

⁷ Xa wo ngaxakerenyi, xa na mu a ra wo xa di, xa na mu a ra wo xa baate gine, xa na mu a ra wo boore naxan naxanxi wo ma alo wo yete, sa

wo manahane alako wo xa ala gbete batu, wo tan mu naxan kolon, wo babae fan mu naxan kolon,

⁸ si gbete naxee batuxi wo rabilinyi nun naxee makuya wo ra, keli boxi tuxui ma sa doxo boore tuxui ra,

⁹ wo naxa tin e xa woyenyi ra, wo naxa wo tuli mati e ra. Wo naxa kinikini e ma, wo naxa e noxun, wo man naxa e kanta.

¹⁰ Wo lan ne wo xa na kanyi faxa, wo a gonoo gemε ra, nama fan fa a magonoo.

¹¹ Wo xa a magonoo han a xa faxa, barima a bara kata a xa wo ragbilen wo Marigi Alatala foxo ra naxan wo raminixi konyiya kui Misira boxi ma.

¹² Isirayilakae birin na na fe me, e luma ne gaaxui kui. Na temui na fe kobi mooli mu nomma rabade wo tagi sonon.

¹³ Xa wo a me taa nde xa fe ra, wo Marigi Alatala wo rasabatima dennaxe,

¹⁴ a mennika ndee a falama e booree be, «Won xa kuye neene ndee batu,»

¹⁵ a lanma wo xa na mixi kobie xon nafen alako wo xa e kepa kolon. Wo xa a kolon xa na fe kobi bara raba wo tagi.

¹⁶ Xa a sa na ki ne, wo xa na taakae birin faxa santidegema ra. Wo xa na taa halaki nun a xa xurusee birin na.

¹⁷ Wo e harige birin malanma taa tagi ne, wo te sa a ma, wo taa birin gan wo Marigi Alatala ya i. Naa fama findide boxi rabejinxi nan na. Menni tan mu findima taa ra sonon.

¹⁸ Wo naxa na se ratonxi sese tongo wo yete be, wo na naxan ganfe alako nde xa ba Alatala

xa xone ra, a xa kinikini wo ma, a xa wo rawuya alo a rakalixi ki naxe wo babae be.

¹⁹ Xa wo tuubi rabira wo Marigi Alatala be a xa seriye rabatufe ma, n naxan soxi wo yi ra to loxoe, xa wo fe tinxinxi raba wo Marigi Alatala ya i, a fama ne na heeri birin fide wo ma.

14

Nonfe seriye

¹ Marigi Alatala xa die lanxi wo tan nan ma. Xa faxe fa sa ti, Wo naxa wo yete maxaba, wo naxa wo xunxexe bi wo tigi de ra.

² Wo bara findi wo Marigi Alatala xa jama seniyenxi ra. A wo tan nan sugandixi boxi jama birin tagi, wo xa findi a gbe ra.

Sube radaxamuxi nun a radaxamutare

³ Wo mu lan wo xa se seniyentare don.

⁴ Subee nan yi ki, wo lan wo xa naxee don: ninge, yexee, si,

⁵ xeli, gaale, tooke, muntui, burunyi si, geya fari sube naxan maniyaxi yexee ra, bole,

⁶ sube naxee tore itaxunxi, e man na pooge don, e gbilen a rate ra e kon na.

⁷ Konon na subee ya ma, naxee tore itaxunxi firinyi ra, naxee pooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, ndee na e ya ma wo naxa e don alo joxome, yere, nun yere maniyee. E findixi sube seniyentaree nan na wo be, barima e pooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, konon e tore mu itaxunxi firinyi ra.

⁸ Xose naxan tore itaxunxi firinyi ra, konon a mu pooge donma, a man xa gbilen a rate ra a kon na,

na nan a findixi sube seniyeentare ra wo be. Wo naxa na sube don, wo man naxa wo belexe din a binbi ra.

⁹ Yexe naxee na ye xora, belee na naxee birin be a nun xalee, wo lan wo xa nee nan don.

¹⁰ Konɔ wo mu lan wo xa yexe don bele mu naxan be a nun xale. Wo xa nee kolon yexe seniyeentare ra.

¹¹ Wo noma xoni seniyeenxi birin donde.

¹² Konɔ xonie xilie nan yi ki wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbontoe,

¹³ a nun e maniyee birin.

¹⁴ Xaaxa fan wo naxa na don a nun a maniyee birin.

¹⁵ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe,

¹⁶ wo naxa e don a nun e maniyee birin.

¹⁷ Gbongboe, yedonme,

¹⁸ laaba, tuke, a nun e maniyee birin, wo naxa e don.

¹⁹ Nimase xunxuri gabutenyi kanyi birin raharamunaxi. Wo mu lan wo xa e don.

²⁰ Wo lan wo xa nimasee nan don naxee seniyeenxi.

²¹ Wo naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. Wo xa a so xone Ala kolontaree yi ra, naxee na wo xonyi, alako e xa a don, xa na mu wo xa a mati mixi gbetee ma. Wo tan bara findi wo Marigi Alatala xa pama seniyeenxi ra.

Wo naxa si yore nin a nga xine ye ra.

Farile

²² Wo sansi naxan birin nawalima xe ma, wo lan ne wo xa farile ba a ra je yo je.

²³ Wo xa na farile don yire wo Marigi Alatala xili matoxoma dennaxe. Wo xa farile findima wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture, wo xa xurusee xa di singee nan na. Wo xa na ba alako wo noma gaaxude wo Marigi Alatala ya ra ki naxe loxoe birin.

²⁴ Xa a sa li wo sabbatide makuya wo Marigi Alatala xili matoxode ra, na kote xaninfe xoxoxoma ne wo be, barima wo Marigi Alatala bara barake gbege fi wo ma.

²⁵ Na temui wo xa wo xa farile masara kobiri ra, wo fa na xanin wo Marigi Alatala xili matoxode.

²⁶ Menni wo noma xurusee, weni, nun wo waxonse gbete sarade, alako wo nun wo xa denbayae xa wo dege wo Marigi Alatala ya i seewe kui.

²⁷ Wo naxa neemu Lewikae ma naxee sabbatixi wo ya ma, barima se mu na e be naxan findima e ke ra.

²⁸ Ne saxan yo je saxan wo xa wo xa sansi farile birin nagata wo xonyi.

²⁹ Na temui Lewikae, ke mu na naxee be, wo xa xone, kiridie, a nun kaane gine naxee na wo ya ma, e birin xa fa e degede wo xonyi han e luga. Na kui wo Marigi Alatala fama barake sade wo xa fe birin ma.

15

Dijefe doni ma

¹ Ne solofere yo je solofere wo xa dije donie ma.

² Na seriye lan a xa raba yi ki ne: Fere kanyie naxee birin doni bepinxi e ngaxakerenyi be, e

lan ne e xa dije na doni ma. Wo mu lan wo xa wo boore nun wo ngaxakerenyi jaxankata doni fife ma je kui Alatala naxan sugandixi.

³ Wo lan wo xa doxo Ala kolontare nan na a xa wo xa doni fi, konon wo naxan donixi wo ngaxakerenyi be, wo lan ne wo xa dije na ma.

⁴ Na nan a toma setare mu kolonma wo ya ma, barima Alatala barake gbege sama ne wo xa fe boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe soxi wo yi ra ke ra, alako a xa findi wo gbe ra.

⁵ A na rabama ne xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxo ra. Wo xa a xa yaamari rabatu, n naxan falaxi wo be to loxo.

⁶ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe alo a masen ki naxe. Wo kobiri donima ne jama gbege be, konon wo tan mu doni tongoma. Wo fama ne dangide jama gbege ra, mixi yo mu dangima wo ra.

⁷ Xa setare na wo ngaxakerenyie ya ma wo nun naxee sabatixi boxi keren ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo naxa wo nii raxutu, wo xa tondi doni bejinde e be.

⁸ Wo lanma ne wo xa a doni seewe kui a hayi na naxan ma.

⁹ Wo xa wo meeni ki fanyi ra, xaxili jaaxi naxa non wo ra a falafe ra, «A gbe mu luxi je solofere nde xa a li, a lan mixi xa dije doni ma je naxan na.» Wo xa wo meeni, wo naxa kinikinitareja masen wo ngaxakerenyi setaree be tondife se nde sode a yi ra. Na na raba, a a yaxaseri masama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa findi yunubitoe ra.

¹⁰ Wo lan ne wo xa a ki boje fixe ra. Wo na

bojpe fanyi naxan nabaxi na ki, wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa walie wo na so naxee yo ya ma.

¹¹ Setaree luma ne wo xa boxi ma, na nan a toxi n na a falaxi wo be wo xa hinne wo ngaxakerenyie ra, misikiine a nun setare naxee na wo xa boxi ma.

Konyie xoreyafe

¹² Xa wo ngaxakerenyi Eburu xeme, xa na mu a ra gine, a yete mati wo ma konyi ra, a walima ne wo be je senni. A je solofere nde wo xa a xoreya.

¹³ Wo man naxa a bejin a yi igeli ra.

¹⁴ Wo Marigi Alatala se naxan birin fixi wo ma barake ra alo yexee, si, mengi, a nun weni, wo xa na ndee so a yi ra.

¹⁵ Wo wo ratu a ma konyi nan nu wo fan na Misira, wo Marigi Alatala fa wo xun sara. Na fe na a toxi, n yi seriyee soxi wo yi ra to loxoe.

¹⁶ Xa konyi nde fa a fala wo be a mu kelima wo xa denbaya ya ma barima wo bara rafan a ma,

¹⁷ na temui wo se tunbase nan tongoma. Wo a tuli tunba banxi naade ma. Na temui a bara findi wo xa konyi ra kude. Wo na mooli nan nabama wo xa konyi gine fan na.

¹⁸ Wo naxa nimisa xoreya fife ra wo xa konyi ma, barima a xa wali je senni bun ma na bara wo rageeni doxo firin dangi walike sare ra. Na kui wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa wali birin ma na xa fe ra.

Xuruse di singe

¹⁹ Wo xa ninge, yexee, nun si di xeme singe naxee barima, e birin findima wo Marigi Alatala

nan gbe ra. Wo mu lan wo xa ninge xeme di singe rawali, wo man mu lan wo xa yexee di xeme singe xabe maxaba a ma.

²⁰ Ne yo ne wo tan nun wo xa denbaya nan na donma yire, wo Marigi Alatala xa yire sugandixi.

²¹ Xa a mabenxi, xa a ya kanaxi, xa na mu fure gbete na a ma, wo naxa na fi wo Marigi Alatala ma serexe ra.

²² Wo noma na donde wo xonyi ne, wo nun mixi seniyenxie, xa na mu a ra, mixi seniyentaree, alo wo xeli nun tooke donma ki naxe.

²³ Kono wo naxa sube wuli don de. Wo a ifilima boxi nan ma alo ye.

16

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Abiba kike ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba wo Marigi Alatala xa fe ra, barima na kike kui, wo Marigi Alatala wo ramini Misira ra koe nan na.

² Wo serexe naxee bama wo Marigi Alatala be Sayamaleke Dangi Sali loxoe, e tongoma xuruse nan ya ma: yexee, si, xa na mu a ra ninge. Na serexe bama Alatala xili matoxode ne.

³ Wo naxa taami lebini daaxi don na sali xi solofere bun ma. Wo lan wo xa taami lebinitare nan don naxan findi kinikini taami ra. Na nan wo ratuma loxoe ma wo gbataxi mini Misira boxi ra loxoe naxe. Na a niyama ne wo mu neemu wo mini loxoe ma Misira boxi ra.

⁴ Na xi solofere bun ma, a mu lan lebini siya xa to wo xonyi, wo xa boxi birin ma. Wo serexe

naxan bama a xi singe nunmare ra, na mu lan a xa lu han geesege.

⁵ Na Sayamaleke Dangi Sali serexe mu lan a xa raba yire birin, wo Marigi Alatala wo rasabatixi dennaxe.

⁶ Wo a bama yire keren peti ne, wo Marigi Alatala xili matoxode seniyenxi. Na serexe bama nunmare nan na soge goro temui, wo mini waxati naxan ma Misira boxi ra.

⁷ Wo sube jinma ne, wo a don yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. Kuye na iba, wo fa siga wo xonyi.

⁸ Xi senni bun ma, wo taami lebinitare nan donma. A xi solofere loxoe wo malanyi belebele raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe.

Xe Xabe Sali

⁹ Wo na mengi xaba folo, wo loxoxun solofere nan kontima,

¹⁰ wo fa Loxunyie Sali raba wo Marigi Alatala be. Wo Marigi Alatala barake naxan fixi wo ma wo sotose ra, wo xa nde ba wo janige ra na barake bere ra.

¹¹ Wo seewama ne wo Marigi Alatala ra yire a dennaxe sugandixi a xili falafe ra, wo tan nun wo xa die, wo xa konyie, Lewikae naxee na wo xonyi, xone, kiridie, a nun kaape ginne.

¹² Wo xa ratu konyi nan nu na wo ra Misira boxi ma. Wo lan ne wo xa yi seriye rapere a rapere ki ma.

Bage Ti Sali

¹³ Wo na γε wo xa sansie bonbode lonyi ma, wo naxa weni bogi fan bundu, wo xa Bage Ti Sali raba xi solofere bun ma.

¹⁴ Wo xa σεεwa na sali kui, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, Lewikae, xonee, kiridie, a nun kaane ginεε naxee na wo xonyi.

¹⁵ Wo yi sali rabama xi solofere nan bun ma wo Marigi Alatala be a na dennaxe sugandi, barima wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa xe wali nun wo xa wali birin ma, wo fa σεεwa ki fanyira.

¹⁶ Ne yo ne, xeme naxan birin na wo ya ma, e lan ne e xa ti e Marigi Alatala ya i sanya saxan, yire a dennaxe sugandixi: Taami Lebinitare Sali, Loxunye Sali, a nun Bage Ti Sali. Wo mu lan wo xa siga Alatala ma wo yi igeli ra.

¹⁷ Wo keren keren ma fama serexe nan na wo noxi naxan na, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma barake ra.

Seriye rajere ki

¹⁸ Taae birin kui, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, bonsoe yo bonsoe, wo kiitisae nan sugandima, e xa pama makiiti tinxinyi kui.

¹⁹ Wo naxa toonege kiiti sa de, wo man naxa ti mixi yo xon ma. Wo naxa tin fe nde xa wo madaxu, barima se noma nondi falee findide ne donxui ra, e nondi mafindi wule ra.

²⁰ Wo lanma wo xa kiiti tinxinxi yati nan sa, alako wo xa simaya soto, wo man xa no boxi masotode wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma.

Kuye rabatufe

²¹ Wo mu lan wo xa Aseri wuri masolixi ti sɛrɛxɛbade fɛ ma, wo dennaxɛ yailanxi wo Marigi Alatala bɛ.

²² Wo naxa gɛmɛ ti kuye ra, barima wo Marigi Alatala na fe mɔɔli xɔnxi.

17

Sɛrɛxɛ fanyi

¹ Wo mu lan wo xa ninge xa na mu yɛxɛɛ ba sɛrɛxɛ ra wo Marigi Alatala bɛ, naxan kɛɓa mu fan, xa na mu a ra naxan mabɛnxi, barima wo Marigi Alatala na fe mɔɔli xɔnxi.

² Xa wo mixi nde to wo xa taaɛ kui, wo Marigi Alatala naxɛɛ fixi wo ma, naxan ala gbɛtɛ batuma, a bara fe ɓaaxi raba naxan mu rafan wo Marigi Alatala ma. A bara Ala xa saatɛ matandi

³ tuubi rabirafe ala gbɛtɛɛ bɛ, xa na mu soɓe, kike, nun tunbuie bɛ.

⁴ Wo na na fe mɔɔli ifalɛ mɛ, wo xa a xɔn nafen a fanyi ra. Wo na a kolon na fe xɔnxi bara raba Isirayila bɔxi ma,

⁵ a na findi xɛmɛ ra, xa na mu ginɛ, wo a kanyi xaninma taa sode dɛ nan na, wo a magɔɔɔ gɛmɛ ra han a xa faxa.

⁶ Mixi naxan lan a xa faxa, a mu faxama sinden fo a tongo seede firin xui ma, xa na mu a ra saxan. A mu lan a xa faxa seede keren gbansan xui ma.

⁷ Seedeɛ nan singe gɛmɛ wolima a ma a faxafe ra, ɓama dɔnɔɔɛ fan fa a magɔɔɔ. Wo fe ɓaaxi ɓɔnma wo tagi na ki nɛ.

Kiiti magaaxuxie

⁸ Xa faxa kiiti bara fa, xa na mu a ra galanbui, xa na mu maxone, naxan findixi kiiti xoxoxoe ra wo be taa kui, wo xa siga yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi.

⁹ Wo sigama Lewika serexedubee nan xon, a nun kiitisae naxee na wo xun ma, wo a tagi raba e be. E a falama wo be na temui a lan kiiti xa sa ki naxe.

¹⁰ E naxan falama wo be yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi, wo kiiti bolonma na ki ne. E naxan falama wo be, wo xa na birin naba.

¹¹ E seriye naxan birin falama wo be, wo xa na raba. Wo naxa binya yirefanyi ma, xa na mu koola ma.

¹² Xa mixi nde, a xa yete igbona kui, mu a tuli mati kiitisae nun serexedubee ra, wo Marigi Alatala naxee sugandixi a xa wali rabafe ma, na kanyi lanma ne a xa faxa. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne Isirayila.

¹³ Nama birin fama lude gaaxui nan kui na temui. E na yi fe me naxan nabaxi, mixi gbete yo mu suusama na yete igbona mooli rabade fa.

Mangeya

¹⁴ Wo na so boxi ma temui naxe, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo na sabati naa, temunde wo fama ne a mapoxunde wo fan xa wo gbe mange soto alo boore si naxee wo rabilinxi.

¹⁵ Wo Marigi Alatala na mixi naxan sugandi, na nan fama findide wo xa mange ra. Wo naxa tin xoxe xa findi wo xa mange ra, wo ngaxakerenyi mu naxan na.

¹⁶ A mu lan soe gbegbe xa lu wo xa mange yi ra. A mu lan a xa mixie rasanba Misira e sarade, barima Alatala a falaxi ne wo be, a wo naxa siga na boxi ma sɔnɔn.

¹⁷ A mu lan a xa gine gbegbe dɔxɔ. Na fee nan fama a ragbilende Alatala fɔxɔ ra. A mu lan a xa gbeti gbegbe nun xɛema gbegbe malan.

¹⁸ Mange na dɔxɔ a xa mange kibanyi temui naxe, seriye kitaabui naxan nagataxi Lewika serexedubee yi ra, a xa na misaali yailan a yete be.

¹⁹ A xa na kitaabui ragata a fe ma, a xa a xaran lɔxɔe birin a xa simaya kui, alako a xa gaaxu a Marigi Alatala ya ra, a man xa nɔ a xa seriye nun a xa yaamari rabatude naxan sebexi a kui.

²⁰ Na fe nan fama a niyade, a mu a yete rafisa a ngaxakerenyie be, a man mu tantan seriye ma, a mu binya yirefanyi ma nun kɔɔla ma. Na temui a mangeya xɔnkuye sɔtɔma ne, a tan nun a xa die Isirayila nama tagi.

18

Serexedubee xa wali

¹ Lewika serexedubee nun Lewi xabile donxoe mu fama boxi sɔtɔde ke ra alo Isirayila di booree. E baloe findima serexe gan daaxie nan na naxee bama Alatala be.

² E mu fama ke sɔtɔde e ngaxakerenyie tagi. Alatala nan findima e ke ra alo a a masen e be ki naxe.

³ Lewika serexedubee mabiri findima serexee nan na Isirayilakae fama naxee bade alo ningee, xa na mu a ra yexeee. A lanma sube belexe, a

banganyi, nun a furi nan xa so serexedubee yi ra.

⁴ Wo man fa boxi daxamui singe so e yi ra: mengi, weni neene, ture, a nun wo yexee xabe naxan singe maxabama.

⁵ Wo Marigi Alatala Lewi bonsoe nan sugandixi bonsoe birin tagi, alako e tan nun e xa die xa no Alatala xili binyade temui birin.

⁶ Xa Lewika nde wa kelife Isirayila taa kui a na dennaxe, sigafe ra yire Alatala dennaxe sugandixi,

⁷ menni, a lanma a xa a Marigi Alatala xa wali raba a nun a ngaxakerenyi Lewikae ra naxee na naa.

⁸ A lan ne a xa baloe soto alo serexedube booree, bafe a harige ra a faxi naxan na a xun ma, a bara naxan soto.

Sematoe nun duuree

⁹ Wo na so temui naxe boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo mu lan wo xa so wali naaxie ya ma mennikae na naxee kui.

¹⁰ Mixi naxa mini wo ya ma de naxan a xa di ganma serexe ra, naxan findima sematoe ra, ya kanyi ra, duure ra, koromixi ra,

¹¹ naxan karamoxo wali rabama, naxan woyenma barie, jinne, nun mixi faxaxie ra.

¹² Wo Marigi Alatala na mixi mooli xonxi. Na fe kobie na a toxi, wo Marigi Alatala yi sie halakima wo ya ra.

¹³ Wo xa lu wo Marigi Alatala waxonki.

¹⁴ Wo fama si naxee halakide na ki, e biraxi sematoe xui nan foxo ra, konoo wo Marigi Alatala mu tinma wo tan xa na raba.

Namijonme wali

¹⁵ Wo Marigi Alatala fama namijonme nde rakelide wo ya ma, naxan luma alo n tan. Wo xa wo tuli mati a ra.

¹⁶ Wo na nan yati maxorin wo Marigi Alatala ma, wo nu malanxi loxoe naxe Xorebe geya fari. Wo naxa a fala, «Muxu mu wama muxu Marigi Alatala xui mefe fa. Muxu mu wama yi te belebele fan tofe kore, alako muxu naxa faxes.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, «E fe fanyi nan falaxi n be.

¹⁸ N fama ne namijonme nde rakelide e ya ma, naxan luxi alo i tan. N fama n ma masenyi fide a ma, a fa na tagi raba e be.

¹⁹ Mixi nde na lu, a mu a tuli mati na namijonme xa masenyi ra a naxan tima n xili ra, n tan yete yati nan na kanyi makiitima.»

²⁰ «Kono xa namijonme yete igboe nde fa masenyi ti n xili ra, n mu naxan fixi a ma, xa na mu a masenyi ti ala gbete xili ra, a lanma ne na kanyi xa faxes.»

²¹ Temunde wo fama ne wo yete maxorinde, <Won noma a kolonde di xa yi woyenyi fatanxi Alatala nan na?>

²² Xa namijonme masenyi ti Alatala xili ra, a fa lu a mu kamali, na nan na ki a xa masenyi mu fatanxi Alatala ra. Namijonme nan na falaxi a xa yete igbona kui. Hali wo mu gaaxu a ya ra.»

19*Mixi ratanga taae*

¹ Wo Marigi Alatala na fa sie halakide wo ya ra, a fa e xa bɔxi so wo yi ra, wo fa sabati e xa taae nun e xa banxie kui,

² wo xa taa saxan sugandi na bɔxi tagi, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

³ Wo xa bɔxi maniya, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo fa a itaxun dɔxɔ saxan. Na nan a toma faxati nde nɔma sigade na taa nde kui, alako a nii xa ratanga.

⁴ Mixi naxan faxe tixi, a mu a rakelixi a ma, na faxati mɔoli nan gbansan nɔma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra.

⁵ Misaali nan ya: Xa mixi siga fotɔnyi wuri segeɛde, a nun a boore, a xa beera fa koren, a din a boore ra, na fa faxesa, na faxati mɔoli tan nɔma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra.

⁶ A xa na raba alako mixi naxan wama na fure gbenɔxɔfe a xa bɔɔɛte kui, a naxa nɔ faxeti lide kira ra, a fa a faxesa. Na mu lanma, barima xɔnnanteya yo mu nu na a be na mixi faxaxi xa fe ra.

⁷ N yi yaamari fixi wo ma na nan ma. Wo xa taa saxan sugandi, nee xa findi mixi ratanga taae ra.

⁸ Xa wo Marigi Alatala wo xa bɔxi ragbo ye alo a rakali ki naxe wo babae be, xa a yi bɔxi birin so wo yi ra a naxan laayidixi wo babae be,

⁹ xa wo yi yaamari raba a raba ki ma n naxan falaxi wo be to lɔxɔɛ, wo Marigi Alatala naxa rafan wo ma, wo naxa bira a xa kira fɔxɔ ra, na temui wo man xa taa saxan sugandi, wo xa e sa yi taa saxanyi boore xun ma.

¹⁰ Na kui, mixi tɔɔɔɛgexi mu faxama wo xa bɔxi ma, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke

ra.

¹¹ Kɔnɔ xa mixi nde a yaxui xɔn, a a mɛlɛn, a a faxa, a fa so yi taa nde kui,

¹² na taa forie lan nɛ e xa a suxu, e a xanin mixi xɔn ma naxan wama na fure gbɛpɔxɔfe, alako faxɛti xa faxa.

¹³ Wo naxa kinikini yo ti na kanyi ma. Wo na faxati mɔoli jɔnma na ki nɛ Isirayila bɔxi ma, alako bɔpɛsa xa lu wo yi ra.

Bɔxi naaninyi nun seede wule fals

¹⁴ Wo na sabati bɔxi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma kɛ ra, wo naxa naaninyi tɔnxumae masiga de wo benbae naxee dɔxɔ.

¹⁵ Mixi naxan yunubi fe rabaxi, xa na mu a ra haake, na kanyi mu lan a xa makiiti mixi keren xa seede baxi ma. Na mɔoli makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan xui nan ma.

¹⁶ Xa seede jaaxi ba nde sa mixi nde tɔɔpɛgɛ fe nde ma,

¹⁷ yi gere mixi firinyie lan nɛ e xa siga Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, e sa e xa galanbui yaxaran sɛrɛxɛdubɛɛ nun kiitisae bɛ naxee na na waxati.

¹⁸ Kiitisae a fe xɔn nafɛnma nɛ a ki nun a kɛɓa ma. E na a kolon seede wule nan saxi a ngaxakerenyi xun ma,

¹⁹ a ngaxakerenyi nu wama a makiitife ki naxe, wo xa na kiiti ragbilen a ma. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki nɛ.

²⁰ Mixi gbɛtɛɛ na na fe mɛ, gaaxui nan luma e ma, e mu suusama na fe kobi mɔoli rabade fa.

²¹ Wo naxa kinikini na mixi mɔoli ma. Xa a mixi nan faxaxi, wo a fan faxa. Xa a mixi ya nan kanaxi, wo a fan ya kana. Xa a mixi jinyi nan

giraxi, wo a fan jinyi gira. Xa a mixi belexe nan bolonxi, wo a fan belexe bolon. Xa a mixi sanyi nan bolonxi, wo a fan sanyi bolon.

20

Gere seriyε

¹ Wo na siga wo yaxuie gere, wo fa a to e xa soee, geresosee, nun soorie dangi wo gbe ra, hali wo mu gaaxu. Wo Marigi Alatala naxan wo raminixi Misira boxi ra, a na wo foxo ra.

² Wo ne wo yailanma temui naxe gere sofe ma, serexedube nan tima a woyen nama be,

³ «Isirayila, wo wo tuli mati! To loxoe wo faxi wo yaxuie nan gere. Limaniya naxa ba wo yi ra de, wo naxa gaaxu, wo boje naxa mini a i, wo naxa seren,

⁴ barima wo Marigi Alatala na wo foxo ra wo yaxuie gere. A e rayarabima ne wo be, wo fa xutu soto e ma.»

⁵ Na temui mange xa kuntigie xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma, naxan bara ge banxi tide konoo a mu soxi a kui sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne sode a xa banxi kui.

⁶ Mixi nde na wo ya ma be, naxan weni bili sixi, a mu a bogi baxi sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa weni bogi bade.

⁷ Mixi nde na wo ya ma be, naxan bara wa gine xon, konoo a mu a futixi sinden? Na kanyi xa gbilen a xonyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa gine futide.»

⁸ Mange xa kuntigie man xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma be limaniya baxi naxan yi, a gaaxu? Na kanyi fan xa gbilen a xonyi alako a naxa limaniya ba a booree fan yi.»

⁹ Mange xa kuntigie na ge woyende nama ra, e xa mangee ti yi soori xundee ya ra.

¹⁰ Wo na wo makore wo yaxuie xa taae ra gereso ki ma, wo xa lanyu maxorin e ma.

¹¹ Xa e tin na ra, e taa naade rabi wo be, e birin xa lu wo xa yaamari nan bun ma, e nu duuti fi.

¹² Kono xa e mu tin lanyu ra, e fa wo yaabi gere ra, na temui wo xa na taa bilin.

¹³ Wo Marigi Alatala e rayarabima ne wo be. Wo xa xeme birin faxa santidegema ra,

¹⁴ wo xa ginne, dimee, xurusee, nun se naxan birin na taa kui, wo xa a tongo wo yete be seewe kui. Wo Marigi Alatala bara na fi wo ma.

¹⁵ Wo xa na mooli raba taae fan na, naxee makuya wo ra, naxee mu na taae ya ma wo fama sabatide dennaxe.

¹⁶ Kono wo naxa sese lu a njine ra taae kui, wo Marigi Alatala fama naxee fide wo ma ke ra.

¹⁷ Wo Xitikae, Amorikae, Kanaankae, Perekikae, Hiwikae, nun Yebusukae birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe,

¹⁸ alako e naxa wo xaran na fe xonxie rabafe ra e naxee rabama e xa alae be, na fa findi yunubi fe ra wo be wo Marigi Alatala mabiri.

¹⁹ Wo na taa nde bilin a gerefe ma, a mu lan wo xa beera tongo sansie sege xili ma. E findima wo balose nan na. Na daaxa sansie xa mu findixi wo gerefae ra.

²⁰ Sansi naxee bogi mu noma donde, wo noma nee tan segeede e xa findi geresose ra wo be taa mixie xili ma, wo nun naxee na gerefe han e sa rayarabima wo be temui naxe.

21

Faxati kolontare

¹ Xa a sa li wo naxa mixi nde fure to boxi ma burunyi, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, konon wo mu a faxama kolon sinden,

² wo xa forie nun wo xa kiitisaе xa a mato taa mundun makorexi na fure ra.

³ E na taa kolon naxan makorexi na ra, na taa forie xa ninge gine tongo, naxan singe mu nu wali, wuri mu nu xiri naxan kon ma,

⁴ e xa a xanin xure nde ma, naxan mu xorima, sansi mu rawalima dennaxe, e xa a kobe gira ye xorra.

⁵ Na birin xa raba Lewi xa di serexedubee ya xori, barima wo Marigi Alatala nee nan sugandixi a xa wali rabafe ma, e xa duba mixi be Alatala xili ra, e xa kiiti sa gere xa fe ra.

⁶ Fori naxee birin na taa kui naxan makorexi fure yire ra, e xa e belexee raxa ninge gine fari, e naxan faxaxi xure kui.

⁷ E xa a fala, «Muxu tan xa mu faxe tixi, muxu mu a rabama fan kolon.

⁸ Alatala, i xa Isirayila nama xun sara, i naxan xoreyaxi. Yandi, i naxa faxe kote daxon Isirayila xun ma, e foxi mu na naxan na.» Na temui Alatala fama ne e xun sarade.

⁹ Wo noma ratangade yi faxe tife mooli ma, xa wo Alatala waxonfe rabama.

Gere xa geelimanie

¹⁰ Wo na siga wo yaxuie gereede, xa wo Marigi Alatala e rayarabi wo be, wo e findi wo xa geelimanie ra,

¹¹ temunde mixi nde ya fama ne sinde geelimanie gine tofanyi nde ma. Xa na kanyi wama a doxofo ne,

¹² a noma a xaninde a xonyi. Na gine xa a yete xunyi bi, a a belexe xale maxaba,

¹³ a dugi fanyi ragoro a ma. A xa sabati a xa mori xonyi, a fa a baba nun a nga xa jonfe raba kike keren bun ma. Na dangi xanbi xeme noma a findide a xa gine ra.

¹⁴ Xa a sa li a xa fe naxa rapaaxu a ma, a noma a bejinde a xa siga a waxonde, kono a mu lanma a xa a mati kobiri ra, a mu lanma a xa findi a xa konyi ra, barima a nu bara findi a xa gine ra.

Di fori tide

¹⁵ Xa a sa li gine firin na xeme nde yi ra, keren fa rafan a ma dangi boore ra, kono e firinyie bara di bari a be, a mu lanma a xa baate gine xa di rafisa a boore xa di be,

¹⁶ a fa forija tide fi baate gine xa di ma, a fa a li na gine boore nan singe di barixi a be.

¹⁷ A lanma a xa a kolon gine naxan rapaaxuxi a ma na ki, na nan ma di findixi di singe ra. A harige doxo firin nan soma di fori yi ra, barima na nan findixi a xa fonike di ra. A tan nan lanma a xa di forija tide soto.

Di xurutare

¹⁸ Xa a sa li xeme nde naxa di xeme kalabante xurutare bari, naxan mu a tuli matixi a baba nun

a nga xui ra, naxan tondima birade e xa seriye foxo ra,

¹⁹ a lanma na di baba nun a nga xa a suxu, e xa a xanin forie xon ma taa sode de ra.

²⁰ E xa a fala e be, «Muxu xa di naxan yi ki, a xurutare, a kalabante. Muxu fe naxan birin falama a be, a mu a tuli matima a ra, fo wayupa rabafe nun siisi fe.»

²¹ Na kui, a xa taa xeme birin xa a magono geme ra, han a faxa. Wo fe naaxi nonna wo tagi na ki ne. Isirayilakae na na fe me, gaaxui luma ne e birin ma.

Mixi gbakuxi fure

²² Xa a sa li wo bara mixi gbaku wuri kon na, naxan bara yunubi fe raba a lan a xa faxa naxan ma,

²³ a fure mu lan a xa lu wuri kon na han geesege. A lan ne a xa ragata na loxoe kerenyi, barima Ala bara fure gbakuxi danka. Wo wo meeni ki fanyi ra, xa na mu a ra na fure gbakuxi nan boxi dankama, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

22

Xuruse nun se loxie

¹ Wo na wo ngaxakerenyi xa ninge, xa na mu a ra a xa yexee to, a murutaxi, wo naxa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa a xanin a kanyi xon ma.

² Xa wo ngaxakerenyi yire makuya, xa na mu wo mu a kanyi kolon, wo xa xuruse xanin wo xonyi. Wo a ragata han beenun wo a kanyi toma temui naxe, wo fa a so a yi ra.

³ Wo na mooli nan nabama wo ngaxakerenyi xa sofale fan na, a xa donma, a nun a gbe se naxan birin loexi a ma. Wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra.

⁴ Xa wo bara wo ngaxakerenyi xa sofale, xa na mu a ra a xa ninge to, a bara bira kira xon ma, wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa kafu a ma a rakelide.

Xeme naxee e yete findima gine ra

⁵ Gine mu lan a xa xeme dugi so. Xeme fan mu lan a xa gine dugi so. Mixi naxee na fe mooli rabama, na kanyie mu rafan Marigi Alatala ma.

Kinikinife daalisee ma

⁶ Wo na a to kira xon ma, xoni bara a tee sa wuri kon na, xa na mu a ra boxi ma, a nga felenxi a xele ma, xa na mu a ra a xa die ma, wo mu lan wo xa a nga nun a xa die birin tongo.

⁷ Wo lan ne wo xa a nga tan nabepin, a xa siga, wo fa die tan tongo. Na kui wo fama ne simaya xonkuye nun heeri sotode.

Mixi ratanga ki

⁸ Xa wo banxi neene ti, wo lan ne wo xa bilixi nde rabilin banxi fuge ra, alako mixi naxee tema naa, e naxa bira, e fa faxa wo saabui ra.

Se masunbufe

⁹ Wo mu lan wo xa sansi gbete si wo xa weni bilie ya ma, xa na mu a ra a bogi fama findide se raharamuxi nan na.

¹⁰ Wo ne yire buxama, wo mu lan wo xa ninge nun sofale xiri e boore ra sari ra.

11 Wo mu lan wo xa sose ragoro wo ma naxan masunbuxi dugi yexee xabe daaxi nun gese fute daaxi ra.

Mafelenyi

12 Wo gese nan nafalama ponpon na wo a singan wo xa dugi tuxui naanie ra, wo naxan felenma wo ma.

Gine fe kiiti

13 Xa a sa li xeme nde naxa gine doxo, e kafu, kono a xa fe to ranaaxu xeme ma,

14 a a xili kana woyen kobi ra, a nu fa a fala, «N bara yi gine doxo, kono muxu to kafu n naxa a li a bara futi kana,»

15 Na temui gine baba nun a nga xa ginemedi dugi xanin taa forie xon ma taa sode de ra, naxan a masenxi a e xa di futi rasoxi.

16 A baba xa a tagi raba, «N bara n ma di gine fi yi xeme ma, kono a mu rafan a ma sonon.

17 A fa wule nan safe a xun ma a a mu futi rasoxi.» Na temui temedi xa mixie xa na ginemedi dugi itala taa forie ya i.

18 Taa forie na na to, e xa na xeme suxu, e xa a naxankata.

19 E na a makiiti, e xa alamani bolon a ma naxan findima kobiri kole keme sofe ra temedi baba yi ra, Isirayila gine xili kanafe ma. Na xanbi a lan ne gine xa gbilen xeme xonyi, na xeme naxa mee a ra abadan.

20 Kono xa futi kanafe fa sa findi nondi ra, ginemedi dugi yo mu na naxan a masenma a bara futi raso,

21 na gine xa xanin a baba xa banxi sode de ra, taa mixie fa a magono geme ra han a faxes,

barima a bara fe kobi raba gine mu lan a xa naxan naba Isirayila boxi ma, xeme fe kolonfe ra a na a baba xa noe bun ma temui naxe. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

²² Xa wo xeme suxu, e nun gine xeme taa idoxoe saxi, na fe kobi raba firinyie lan ne e xa faxa, gine nun xeme. Wo fe jaaxi jonma na ki ne wo tagi Isirayila boxi ma.

²³ Xa xeme naralan gine dimedi nde ra taa kui, kote bara doxo naxan ma fe ra, a fa a futi kana,

²⁴ wo xa na mixi firinyie xanin taa sode de ra, wo e magono geme ra han e xa faxa. Yi gine dimedi faxaxi ne, barima a mu sonxoe ratexi taa kui. Xeme fan faxaxi ne, barima a bara gine futi kana kote bara doxo naxan ma fe ra. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

²⁵ Kono xa xeme naralan gine dimedi ra wula i, kote bara doxo naxan ma fe ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana, na xeme nan keren lan a xa faxa.

²⁶ Wo naxa fefe raba gine dimedi tan na, barima a mu fe jaaxi yo rabaxi a lan a xa faxa naxan ma. Yi fe maniyaxi ne alo xeme naxan waxi a boore faxafe.

²⁷ Na naralanyi rabaxi wula ne. Hali yi gine dimedi xeme kanyi sonxoe rate nu, mixi yo mu sotoma naxan noma a ratangade.

²⁸ Xa xeme naralan gine dimedi ra kote mu nu doxo naxan ma fe ra, a naxa bagan a ma, a a futi kana, mixi nde fa e suxu na fe xun,

²⁹ na xeme kobiri kole tongo suuli nan soma gine baba yi ra, a fa yi gine doxo, barima a bara

a futi kana. A xa simaya kui, a mu lan a xa mee na gine ra.

23

Langoepa mooli nde

¹ Mixi yo mu lan a nun a baba xa gine xa kafu. A tana fe nan na ra a baba mabiri.

Mixi naxee mu lan e xa lan Alatala xa malanyi

² Mixi naxan xemeya kanaxi, xa na mu a ra a bolonxi, na kanyi mu lan a xa siga Alatala xa malanyi.

³ Yangamadi fan mu sigama Alatala xa malanyi hali a bõnsõe fu nde.

⁴ Amonikae nun Mowabakae mu sigama Alatala xa malanyi hali e bõnsõe fu nde.

⁵ A luma e be na ki ne kudẽi barima yi jamae mu fa wo ralande taami nun ye ra, wo nu na kira xõn ma temui naxe wo kelixi Misira. E Beyori xa di xeme Balami nan sare fi wo dankafe ma Petori, Mesopotamiya bõxi ma.

⁶ Kõnõ wo Marigi Alatala mu tin a tuli matide Balami ra. A naxa na danke masara barake ra barima wo rafaan wo Marigi Alatala ma.

⁷ Wo naxa wo jengi sa e xa bõnesa nun e xa baloe fe xõn ma wo xa simaya kui.

⁸ Wo naxa fe jaaxi yo raba Edonkae ra, barima wo ngaxakerenyi nan na e ra. Wo naxa fe jaaxi yo niya Misirakae ra, barima wo saxanyi raba ne e xa bõxi ma.

⁹ E fama bõnsõe naxee sõtõde, fo e tolobitee, nee nan fama sigade Alatala xa malanyi.

Sõori tete kui xa seniyenyi

¹⁰ Wo na mini fafe ra tide wo yaxuie ya ra, wo lan ne wo xa wo yete ratanga fe kobi birin ma.

¹¹ Xa xeme nde na wo ya ma naxan mu seniyeŋxi, a bara makana wantanyi kui, a lan ne a xa mini soori tete fari ma.

¹² Nunmare ra, a na a maxa ye ra, soge goro temui a fa so soori tete kui.

¹³ Wo fama yire nde nan sugandide dennaxe makuya soori tete ra, naa xa findi suturade ra.

¹⁴ Yili ge se nde lan ne a xa lu wo xa kote i. Wo na siga suturade, wo yili ge. Wo na ge wo hayi rabade, wo a makoto, wo fa keli naa.

¹⁵ Wo xa soori tete lan ne a xa seniyeŋ, barima wo Marigi Alatala a maŋerema a kui wo kantafe ra, a man fa wo yaxuie rayarabi wo be. Xa a fe jaaxi li soori tete kui, a a makuyama ne wo ra.

Seriye konyi xa fe ra

¹⁶ Xa konyi nde a gi a kanyi ma, a naxa siga lude wo xonyi, wo naxa gbilen a ra a kanyi xon ma de.

¹⁷ A lan ne a xa sabati wo xa taa nde kui dennaxe na rafan a ma. Wo man naxa a tooro de.

Langoepa

¹⁸ Isirayila xeme, xa na mu a gine mu lan a xa langoepa raba.

¹⁹ Langoe sare mu lan a xa so wo Marigi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui laayidi rakamalise ra, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

Doni nun daakan

²⁰ Wo na se nde doni wo ngaxakerenyi be, kobiri, donse, xa na mu a ra se gbete, wo naxa geeni yo fen a fari.

²¹ Ala kolontare nan lanma a xa wo xa geeni sa, konɔ wo ngaxakerenyi tan mu a ra de. Wo na na seriye rabatu boxi ma wo fama dennaxe sotode, wo Marigi Alatala barake sama ne wo isofe birin ma.

²² Wo na daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo naxa taxiri a rabafe ma, xa na mu wo Marigi Alatala a maxorinma ne wo ma, wo fa findide yunubitoe ra.

²³ Xa wo mu daakan tongoxi, yunubi fe mu na.

²⁴ Konɔ xa wo daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo lan ne wo xa a raba keren na a fanyi ra. Wo fa a raba alo wo a panigexi wo de ra ki naxe.

²⁵ Wo noma wuri bogi ndee bade wo gbe mu naxee ra, wo a don han wo luga, konɔ a mu lan wo xa nde sa wo xa kote i.

²⁶ Wo na so mengi xe fan na, wo gbe mu naxan na, wo noma tonsoe ndee bade wo belexe ra, konɔ wo mu lan wo xa worote tongo wo ngaxakerenyi xa mengi xili ma.

24

Xeme nun gine fatanfe

¹ A noma a lide xeme nde xa gine mu rafanxi a ma sonon, a fatan keedi sebe, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi.

² Na temui xa na gine doxo xeme gbete xon ma,

³ a xa fe rapaaxu na xeme fan ma, na fan fa fatan keedi sebe, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi, xa na xeme fa sa faxa ne,

⁴ XEME naxan singe mee na gine ra, na mu lan a xa a findi a xa gine ra kore, barima a bara raharamuna a ma. Alatala na fe mooli xonxi. Wo mu lan wo xa na yunubi mooli raba boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

Seriyε naxan ibunadama ratangama

⁵ XEME naxan baxi gine doxode, a mu lan a xa soorjina raba waxati nde bun ma. Kontofili gbete yo mu lan a xa doxo a ra je keren bun ma, alako a xa meeni a xa gine doxoxi ma.

⁶ Wo mu lan wo xa mulunyi nun kile rasuxu mixi yi seeke ra, xa na mu a ra kile gbansan, barima wo a balose nan bama a yi ra na ki.

⁷ Xa Isirayilaka a ngaxakerenyi nde suxu noe ra, a a findi konyi ra, xa na mu a a mati, a lan ne na kanyi xa faxa. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

⁸ Wo lan ne wo xa fenten kune fure xa fe ra. N xaranyi naxan soxi Lewi xa di serexedubee yi, wo lan ne wo xa na raba a raba ki ma.

⁹ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala naxan naba Mariyama ra wo kelixi Misira temui naxe.

¹⁰ Wo na doni ti wo ngaxakerenyi be, a mu lanma wo tan xa so a xonyi a xa seeke se tongode.

¹¹ Wo xa lu tande, wo xa donifa xa fa seeke se ra wo xon ma, a a so wo yi ra.

¹² Xa setare na a ra, a fa a xa xinbeli donma so wo yi seeke se ra, wo mu lan wo xa na ragata wo xonyi ke ra.

¹³ Wo xa a ragbilen a ma soge goro waxati ne, alako a xa a felen a ma ke ra. Na kui a Ala maxandima ne wo be. Setare malife na ki

a findima tinxinyi nan na wo nun wo Marigi Alatala tagi.

¹⁴ Wo mu lan wo xa wo xa walike setaree tooo, e findi wo ngaxakerenyie ra, xa na mu e findi xonee ra.

¹⁵ Loxoe birin wo lan ne wo xa e xa wali sare fi e ma beenun soge xa goro, barima setare nan e ra, e hayi na na ma. Xa wo mu na rabama, a mawama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa yunubi soto na kui.

¹⁶ Di babae mu lan e xa faxa e xa die xa yunubie rabafe ma. Die fan mu lan e xa faxa e babae xa yunubie rabafe ma. Ibunadama lanma a xa faxa a yete xa yunubi rabaxi nan ma.

¹⁷ Wo naxa tinxintareya raba mixie ra naxee faxi sabatide wo xa boxi ma. Wo naxa kiridie tooo. Wo naxa kaape gine xa donma tongo seeke ra.

¹⁸ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala wo xoreyaxi ki naxe wo xa konyiya kui Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

¹⁹ Wo na ge xe xabade, wo naxa gbilen tonsoe donxoe tongo ra. Wo xa e lu xonee, kiridie, nun kaape ginee be, alako wo Marigi Alatala xa barake sa wo xa fe.

²⁰ Wo na ge oliwi bili ifuyanfuyande, wo naxa gbilen bogi donxoe bade sansie kon na. Wo xa e lu xonee, kiridie, nun kaape ginee be.

²¹ Wo na ge weni bogi bade, wo naxa gbilen bogi donxoe ba ra. Wo xa e lu xonee, kiridie, nun kaape ginee be.

²² Wo xa ratu wo xa konyiya ma Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

25

Seriye Luxusinyi

¹ Xa a sa li mixi firin naxa gere, kiitisa xa e mato tinxinyi kui seriye ki ma.

² Nɔndi mu na naxan be, xa a lanma a xa bɔnbɔ, na xa raba kiitisa ya xɔri fe rabaxi bere ma.

³ Na kui, wo mu lan wo xa dangi luxusinyi ya tongo naani ra. Xa wo nde sa na fari, wo bara wo ngaxakerenyi rayarabi.

Ninge xa wali

⁴ Wo na ninge rawali mengi turuxunde temui naxe, wo mu lan wo xa a de xiri.

Kaape gine ditare

⁵ Xa ngaxakerenma firin sabati yire keren, keren fa faxa a ditare ra, a xa kaape gine mu lan a xa dɔxɔ xeme gbete xɔn ma xabile gbete kui. A lan a xa dɔxɔ a nimɔxɔ nan xɔn ma, a findi a xa gine ra.

⁶ Na gine di singe naxan barima a nimɔxɔ be, a xa findi a xa mɔri singe xa di nan na ke ki ma, alako a xa mɔri xili naxa lɔɛ Isirayila bɔxi ma.

⁷ Xa na xeme tondi a nimɔxɔ dɔxɔde, kaape gine xa siga taa forie nan xɔn ma kiitiseae yire, a a tagi raba e be yi ki, «N nimɔxɔ bara tondi bɔnsɔɛ fide a ngaxakerenyi ma, a mu tinma a xa seriye rakamalide n tan mabiri.»

⁸ Taa forie xa na xeme xili, e xa na fe mato. Xa na xeme tondi a ngaxakerenyi xa kaape gine dɔxɔde,

⁹ kaape gine xa a makɔre a ra taa forie ya xɔri, a xa a nimɔxɔ xa sankiri ba, a deye bɔxun

a yatagi, a falafe ra, «Yi mɔɔli nan lan a xa raba xɛmɛ ra naxan tondima bɔnsɔɛ fide a ngaxakerenyi ma.»

¹⁰ Na temui Isirayila, na xɛmɛ xa denbaya xili falama nɛ, «Sankiri ba xa denbaya.»

Dinyi naxan mu lan a xa raba gere kui

¹¹ Xa a sa li xɛmɛ firin na gerefɛ, keren xa ginɛ fa siga a xa mɔri bade boore yi ra a xɛmɛya suxufe ra,

¹² wo xa na ginɛ bɛlɛxɛ bolon, wo naxa kinikini a ma.

Tinxinyi yuleya kui

¹³ Wo naxa kiloe kamalitare sa wo xa gbɔnfɔɛ kui, ndee binya, booree yelevu.

¹⁴ Wo naxa se maniyase kamalitare fan lu wo xɔnyi, ndee xungbo, booree xurun.

¹⁵ Kiloe kamalixi nun se maniyase kamalixi nan lan a xa lu wo yi ra. Na temui wo fama nɛ simaya xɔnkuye sɔtode bɔxi ma wo Marigi Alatala fama dɛnnaxɛ sode wo yi ra.

¹⁶ Mixi yo na mɔɔli rabama, a mu rafanma wo Marigi Alatala ma.

Wo yaxui Amalɛkikae

¹⁷ Wo xa ratu a ma Amalɛkikae naxan naba wo ra wo to keli Misira.

¹⁸ E mu gaaxu Ala ya ra. E mini nɛ wo ma kira xɔn, e xanbirati taganxie bɔnbɔ.

¹⁹ Yakɔsi, wo Marigi Alatala fama nɛ wo ratangade wo yaxuie ma, naxee na wo rabilinyi bɔxi ma a fama dɛnnaxɛ sode wo yi ra. Wo fama Amalɛkikae rahalakide, alako e xili xa lɔɛ dunija ma. Wo naxa nɛmu e xa fe rabaxi ma.

26

Boxi daxamui singe nun farile

¹ Wo na so boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma ke ra, a xa findi wo gbe ra, wo xa sabati naa,

² wo keren keren ma fama na daxamui singe seeti bade wo Marigi Alatala be. Wo a sa debe kui, wo xa a xanin yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi a xili matoxofe ra.

³ Wo xa siga serexedubee xon, naxee na naa na waxati, wo xa a fala e be, «To loxoe won bara so boxi, won Marigi Alatala dennaxe laayidi won benbae be a sofe ra won yi ra.»

⁴ Serexedube na debe rasuxuma ne wo yi ra, a a doxo wo Marigi Alatala xa serexebade ya i.

⁵ Wo xa yi woyenyi fala wo Marigi Alatala be, «N baba, Aramika nan nu a ra naxan nu a jereama. A naxa goro Misira mixi ndee ra, a saxanyi raba naa. E naxa wuya, han e findi si belebele senbema ra,

⁶ kono Misirakae tan naxa muxu jaxankata, e muxu tooo, e konyiya xoxoxoe doxo muxu ma.

⁷ Muxu naxa muxu benbae Marigi Alatala makula, a xa muxu mali. A naxa muxu xa maxandi suxu, a man naxa muxu xa mantooroli to, e nu fe jaaxi nun fe xoxoxoe naxee doxoma muxu ma.»

⁸ «Alatala naxa muxu ramini Misira boxi ma senbe magaaxuxi, kaabanakoe, nun tonxumae ra.

⁹ A naxa fa muxu ra han be, a fa yi boxi so muxu yi ra, xijne nun kumi xeleva dennaxe.

¹⁰ Na nan a toxi, yakosi n faxi yi boxi daxamui singe ra i tan Alatala xon ma, i naxan fixi n ma.»

Wo xa na doxo wo Marigi Alatala ya i, wo a batu.

¹¹ Wo xa seewa wo boore ra, wo tan nun Lewikae, a nun xone naxee na wo ya ma, barake ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo nun wo xa denbaya ma.

¹² Ne saxan yo je saxan na a li, wo xa na je farile fi Lewikae, xone, kiridie, nun kaane ginne ma, naxee na wo xa tae kui. Nee fan baloe findima na nan na.

¹³ Na temui, wo xa a masen wo Marigi Alatala be, «Naxan findixi i gbe ra, n bara a birin namini n xonyi. N bara a so Lewikae, xone, kiridie, nun kaane ginne yi alo i a yamarixi ki naxe muxu be. N mu i xa yaamari matandixi, n mu neemuxi keren ma.

¹⁴ N mu farile siya donxi jonyi to so n ma, xa na mu a ra, n to lu seniyentareja kui. N mu a fixi serexe ra mixi faxaxi be. N bara bira i tan, n Marigi Alatala, xui nan foxo ra. I naxan yamarixi n be, n bara na birin naba.

¹⁵ I xa muxu mato, kelife i xa koore seniyenxi ma. I xa barake sa i xa jama Isirayila ma, i xa barake sa boxi ma, i naxan fixi muxu ma, i naxan laayidixi muxu benbae be, xipe nun kumi gbegbe na dennaxe.»

¹⁶ To loxo wo Marigi Alatala bara wo yamari wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma. Wo xa wo jengi sa na seriye xon ma wo bone fixe ra.

¹⁷ To loxo wo bara laayidi tongo Alatala be, a a tan nan na wo Marigi Alatala ra, a wo xa jere

a xa kira xon ma, a wo xa a xa masenyi, a xa seriye, nun a xa yaamari rabatu.

¹⁸ Wo saate tongoxi ne a be, a wo tan nan na a xa pama ra, alo a a falaxi wo be ki naxe. Wo xa bira a xa seriye foxo ra,

¹⁹ alako a xa fisamanteya fi wo ma si birin xun ma a naxee daaxi. Wo xa nore, wo xili, nun wo senbe xa dangi e birin na. Wo xa findi pama ra naxan a xa wali rabama, alo a masenxi wo be ki naxe.

27

Barake nun danke

¹ Annabi Munsa nun pama forie yi masenyi nan ti Isirayilakae be, «Wo xa mæni yi yaamarie ma, n naxee fixi wo ma to loxo.

² Wo na Yuruden xure igiri temui naxe, sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo xa gemæ xungbe ndee ti, wo e mafiixe.

³ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, xipe nun kumi gbegbe na dennaxe, alo wo babae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe,

⁴ wo xa yi gemæe nan ti Ebali geya fari, n baxi naxee xa fe falade wo be ya, wo fa e mafiixe.»

⁵ «Menni wo xa serexebade yailan gemæe ra wo Marigi Alatala be, wure mu dinxi naxee ra,

⁶ naxee mu masolixi fefe ma. Wo xa serexe gan daaxi ndee ba wo Marigi Alatala be na serexebade fari.

⁷ Wo xa xanunteya serexe fan ba, wo naxee donma seewe kui wo Marigi Alatala ya i.

⁸ Wo xa Ala xa seriye sebe na geme tixie ma, alako nama xa no xarande a fanyi ra.»

⁹ Annabi Munsa nun Lewika serexedubee naxa yi masenyi ti nama be, «Isirayila nama, wo wo sabari. Wo xa wo tuli mati. To loxo, wo bara findi wo Marigi Alatala xa nama ra.

¹⁰ Wo xa bira wo Marigi Alatala xui foxo ra. Wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranfe wo be to loxo.»

¹¹ Na loxo kerenyi, Annabi Munsa man naxa yi yaamari so nama yi ra,

¹² «Wo na Yuruden igiri, Simeyon bonsoe, Lewi bonsoe, Yuda bonsoe, Isakari bonsoe, Yusufu bonsoe, nun Bunyamin bonsoe xa ti Garisimi geya fari, e xa dubee ti.

¹³ Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, Aseri bonsoe, Sabulon bonsoe, Dana bonsoe, nun Nafatali bonsoe xa ti Ebali geya fari, e xa dankee ti.

¹⁴ Lewi bonsoe xa na masenyi madangi Isirayila nama be e xui itexi ra.»

¹⁵ «Danke na mixi be naxan kuye masolima, xa na mu a ra a kuye yailanma yoxui raxunuxi ra, a tuubi a be dunxui ra. Alatala na se mooli xonxi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁶ «Danke na mixi be naxan a baba nun a nga rayaagima.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁷ «Danke na mixi be naxan naaninyi tonxuma masigama.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁸ «Danke na mixi be naxan donxui ratantanna kira ma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁹ «Danke na mixi be naxan seriye rakanama xope, kiridi, xa na mu a ra kaape gine ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁰ «Danke na mixi be naxan sama a baba xa gine fe ma, a a baba rayaagi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²¹ «Danke na mixi be naxan yene rabama xuruse ra, na findi xuruse yo ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²² «Danke na mixi be naxan nun a maagine kafuma, a baba xa di gine, xa na mu a nga xa di gine.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²³ «Danke na mixi be naxan nun a bitanyi ginema kafuma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁴ «Danke na mixi be naxan a boore faxama noxunyi kui.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁵ «Danke na mixi be naxan kobiri rasuxuma mixi tojnegexi faxafe ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁶ «Danke na mixi be naxan tondima Ala xa seriye rabatude.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

28

Barake

¹ «Xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxo ra boje fiixe ra, xa wo yi yaamarie rabatu n naxee soxi wo yi ra to loxo, Alatala wo findima ne si fisamante ra si birin tagi dunja kui.

² Wo yi barake nan sotoma xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxo ra.»

³ A barake sama ne taakae nun daaxakae ma,

⁴ e xa die, daxamui, yexeee, sie, nun ningee xun masama ne.

⁵ A wo xa sagae rafe bogi se ra, a barake sa wo xa farin namaxadee.

⁶ Wo xa simaya kui, a barake sama ne wo xa fe birin.

⁷ Wo yaxuie na fa wo gereede, Alatala e rayarabima ne wo be. Xa e so kira keren nan na, e gbilenma e gi ra ne wo ya ra kira solofere xon.

⁸ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa sansi rawalide nun wo na so fe naxan birin ya ma. A barake sa wo xa fe boxi ma, a dennaxe fima wo ma.

⁹ Xa wo wo Marigi Alatala xa masenyi raba a raba ki ma, wo man naxa bira a waxonfe foxo ra, a wo findima a yete xa jama nan na alo a a rakalixi wo be ki naxe.

¹⁰ Boxi jamae birin a kolonma ne na temui, a wo tan nan sugandixi Alatala xa wali rabafe ma, e gaaxuma ne wo ya ra.

¹¹ Alatala wo harige xun masama ne boxi ma a dennaxe saate tongo wo benbae be sofe ra wo yi. A wo xa die rawuyama ne, a wo xa xurusee rawuya.

¹² Alatala ye ragatade rabima ne wo be koore ma, tune xa fa wo xa boxie ma a waxati ma, alako wo xa walie xa fan. Wo hayi mu birama kobiri doni fe ma, fo wo tan kobiri doni xone be de.

¹³ Alatala wo tan nan findima si birin ma yarerati ra. Wo mu luma xanbi, wo fisamanteya nan sotoma temui birin. Wo mu nimisama fefe ma, kono fo wo xa yi yaamari rabatu ne a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo ra to loxoe wo Marigi Alatala xa fe ra.

¹⁴ Fefe yo naxa a niya wo xa ba yi kira xon ma n naxan falaxi wo be. Wo naxa bira ala gbete batufe foxo ra fefe ma.

Danke

15 Xa wo fa tondi wo Marigi Alatala batude, xa wo tondi a xa yaamarie nun a xa seriye rabade, n naxee xaranxi wo ra to loxoε a xa fe ra, na temui a fama yi danke nan birade wo foxo ra.

16 A taakae nun daaxakae dankama ne.

17 A mu bogi se sama wo xa sagae kui, a man mu barake sama wo xa farin namaxadee.

18 A tondima ne di fide wo ma, wo man mu baloe sotoma. Wo xa ningee, yexee, nun sie xun mu masama.

19 Wo danke nan sotoma yire birin wo xa simaya kui.

20 Wo na so fefe yo naxan ya ma, a danke ragoroma ne wo ma. A wo kui ifuma ne alako wo xa fe naxa sooneya fefe ma, wo xun xa ra kana, barima wo bara fe jaaxi raba, wo man bara gbilen Alatala foxo ra.

21 Alatala fure jaaxi radinma ne wo ma, han wo non boxi ma a dennaxe soma wo yi ra.

22 Alatala a niyama ne wo xa xosi, wo fate xa gan, wo xa fura a jaaxi ra. A man boxi xara, sansie gan soge bun ma, e fan fure jaaxi soto. A na birin nabama ne wo ra, han wo loe.

23 Koore nun boxi xarama ne a xoxoxoe ra.

24 Alatala tune mafindima ne xube ra, naxan goroma wo xa boxi ma, a wo sonto.

25 Alatala senbe fima ne wo yaxuie ma e wo rayarabi. Xa wo e gere kira keren nan na, wo wo gima ne e ya ra kira solofere xon. Naxan nabama wo ra, a dunija birin magaaxuma ne.

26 Wo binbie findima xonie nun wulai subee xa donse nan na. Mixi yo mu fama e keride.

27 Alatala suuri ikonkonma ne wo ma alo a naxan naba Misirakae ra. A wo tooroma ne

mange faxe ra, kasi, nun xerenyi naxan mu yalanma.

²⁸ Alatala wo findima ne donxue ra, a daxui fure fan fi wo ma.

²⁹ Yanyi ra wo ne wo jereama, wo luma kira melen na ne alo donxue. Wo xa wali yo mu findima a ra, wo luma tooro ra ne. Mixie fama ne wo harige bade wo yi ra, e wo tooro a jaaxi ra. Marakisima yo mu luma wo be.

³⁰ Wo na kote doko gine xa fe ra, xeme gbete a futi kanama ne. Wo na banxi ti, wo mu noma sode a kui. Wo na weni bilie si, wo mu noma e bogi bade.

³¹ Wo xa ningee kon naxabama ne wo ya xori, wo mu no e sube donde. E wo xa sofale mujama ne wo ma, wo mu a masotoma. Yaxuie wo xa xuruse yoree tongoma ne, mixi yo mu fama wo malide.

³² Si gbete mixie wo xa die suxuma ne wo ya xori, e e findi konyie ra. Wo taganma ne wo xa die mamede, wo mu noma na yaxuie ra fefe ma.

³³ Si nde wo mu naxan kolon e baloma wo xa sansie nan xun na, wo xa boxi daxamui findima e tan nan gbe ra. E wo rawalima ne, e man fe jaaxi raba wo ra.

³⁴ Na fe tofe wo findima ne daxuie ra.

³⁵ Alatala fi jaaxi dokoma ne wo ma, naxan mu yalanma. A goroma xinbie nun belenyie nan ma, a fa yensen fate yire birin na, keli wo xunyi ma, a doko wo sanyie ra.

³⁶ Alatala fama ne wo tan nun wo xa mangee rasigade boxi nde ma, wo tan nun wo benbae mu naxan kolon. Menni wo fama ne ala gbete batude, naxee masolixi wuri nun geme ra.

37 Mennikae wo mayelema ne, e yoma wo ma.

38 Wo sansi xori gbege rawalima ne wo xa xee ma, kono wo dondoronti nan xabama, barima katoe dinma ne a birin na.

39 Wo weni sansi sima ne, wo meeni a ma a fanyi ra, kono wo mu a ye minma, barima kuli soma e i ne.

40 Oliwi bilie luma ne boxi yire birin ma, kono wo mu e ture masoma wo ma, barima oliwi bogie birama ne, e mu gbeeli.

41 Wo die barima ne, kono e mu luma wo yi, barima wo yaxuie e xaninma ne.

42 Wo xa wurie nun boxi daxamui findima katoe nan gbe ra.

43 Xone naxee na wo ya ma, nee senbe xun masama ne temui birin, kono wo tan xa fe magoroma ne.

44 Feere luma ne e yi ra, kono wo tan luma setarepa nan kui. E findima ne wo xa yareratie ra, kono wo tan luma e xanbi ra ne.

45 Yi danke birin duxoma ne wo fari, han wo birin ge halakide, barima wo bara tondi wo Marigi Alatala xui ratinmede. Wo mu a xa yaamari nun a xa seriye rabatuxi a rabatu ki ma.

46 Na findima tonxuma nun deixare nan na wo tan nun wo bonsoe be abadan.

47 Wo to mu tin wo Marigi Alatala batude seewe nun bopesa kui, fe fanyi birin xa lu wo yi ra,

48 wo fama ne torode wo yaxuie yi ra. Kaame nun ye xoli wo suxuma ne. Wo tima ne wo mageli ra, wo luma setarepa nan kui. Na kui Alatala fama yolonxonyi sade wo konyi ma, han wo ge halakide.

49 A fama ne si ra wo mu naxan xa xui mema kelife yire makuye, a xa goro wo ma alo sege goroma toxoe yore ma ki naxe.

50 Mixi kaarinxie nan e ra, naxee mu forie binyama, naxee mu kinikinima dimee ma.

51 E wo xa xuruse nun wo xa baloe tongo e yete be, wo xa faxa kaame ra. E wo xa mengi, weni, ture, ninge yoree, yexee, nun sie birin xaninma ne. Wo fama ne halakide.

52 E fama ne wo xa taae birin nabilinde, wo Marigi Alatala naxee so wo yi ra. E wo gerema ne han wo xa tete itexi senbemaee yolon, wo laxi naxee ra.

53 Na geree kui wo yaxuie wo rakaamema ne, han wo wo xa die sube yati don, die wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma.

54 Hali xeme fanyi naxan luma wo ya ma, a mu kinikinima a ngaxakerenma, a xa gine, nun a xa die ma.

55 A tondima ne a xa di sube itaxunde e ra, barima na findixi a baloe donxoe nan na. Wo yaxuie na marayarabi sama ne wo fari wo xa taae birin kui.

56 Hali gine fanyi naxan luma wo ya ma, naxan mu tinma a sanyi yati xa manoxo, na tan fan mu kinikinima a xa mori fanyi nun a xa die ma.

57 A tondima ne a xa diyore sube itaxunde e nun na xanbiratoe ma a naxan barixi, barima a tan wama na donfe, a xa lu a tan gbansan be. Wo yaxuie fama na toore mooli nan doxode wo ma.

58 Xa wo mu meeni yi masenyie ma naxee sebexi yi kitaabui kui, xa wo mu gaaxu wo Marigi Alatala xili xungbe magaaxuxi ya ra,

59 Alatala fama ne fure jaaxi magaxuxie dɔxode wo tan nun wo bɔnsɔe ma, naxan mu yalanma.

60 A fure jaaxi ikonkoma ne wo xun na, wo nu gaaxuxi naxan ya ra Misira bɔxi ma. Na fure mooli wo suxuma ne, a no wo ra.

61 Alatala fure mooli gbegebe dɔxoma ne wo ma, naxee xili mu sebexi yi kitaabui kui, han wo birin ge sontode.

62 Wo tan naxee nu wuya dangi tunbuie ra koore ma, wo konti xurunma ne, barima wo bara wo Marigi Alatala xui matandi.

63 Alatala fe fanyi rabaxi wo be ki naxe, a nun a wo rawuyaxi ki naxe, a fama wo halakide na ki ne man, wo fa non bɔxi ma a naxan fi wo ma.

64 A wo rayensen si birin ya ma, keli duniya tuxui ma, sa dɔxo boore tuxui ra. Wo fama ne ala gbete batude, wuri nun geme daaxie, wo tan nun wo benbae mu naxee kolon.

65 Na sie tagi, wo mu malabui yo sɔtoma, wo mu yire yo sɔtoma wo sabatima dennaxe. Alatala wo bɔne ratema ne, a wo yaye ramini, a wo nii tɔɔɔ.

66 Wo xa simaya findima kontofili nan na, gaaxui fama ne wo raserende ke nun yanyi ra.

67 Wo na na fe mooli to temui naxe, gaaxui fama wo bɔne rafede. Geesege, wo nu fa a fala, «Xa nunmare nan nu a ra nu!» Nunmare, wo nu fa a fala, «Xa geesege nan nu a ra nu!»

68 Alatala wo xaninma ne kunkuie kui Misira, n a fala wo be dennaxe ma wo mu naa toma sonon. Menni, wo katama ne wo yete matide wo yaxuie ma konyie ra, xemee nun ginne, konɔ mixi yo mu wo sarama.

⁶⁹ Alatala yi saate nan so Annabi Munsa yi ra, a xa a mabanban e nun Isirayilakae tagi, Mowaba boxi ma. Yi saate nun boore saate tagi rasa naxan tongo Xorebe geya fari.

29

Ala xa saate

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila jama birin maxili, a a masen e be, «Wo nu na Misira temui naxe, wo fe to ne Alatala naxan naba Firawuna ra, a xa soorie nun a xa boxi birin na.

² Wo bara fe xoxoxoe to, tonxumae nun kaabanakoe a naxee raba e ra,

³ konon han to Alatala mu xaxili fi wo ma naxan noma yi fee kolonde. Wo yae mu a toma, wo tuli man mu a mema.

⁴ Ne tongo naani bun ma a wo ratangama gbengberenyi kui. Wo xa sose nun wo xa sankirie mu kana,

⁵ wo mu taami don, wo mu weni nun beere min. Alatala bara a joxo rasiga wo xa fe xon alako wo xa no a kolonde a tan nan na wo Marigi Ala ra.

⁶ Wo to so be, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, fa ne wo gerede, konon wo naxa no e ra.

⁷ Wo naxa e xa boxie tongo, wo a itaxun Ruben bonsoe ma, Gadi bonsoe ma, nun Manasi bonsoe segi keren ma.

⁸ Na nan a toxi, wo lanma wo xa bira yi saate seriyefoxo ra, alako wo na so fe naxan yo ya ma, a xa sooneya wo be.»

⁹ «Isirayilakae, wo tan nan malanxi yi ki to loxoe wo Marigi Alatala ya i. Birin na be, wo

xa mangεε, wo xa yareratie, wo xa forie, wo xa soori mangεε,

¹⁰ wo xa ginεε, wo xa die, nun xɔɔε naxee wuri segeɓa nun ye bama wo be.

¹¹ Wo Marigi Alatala bara saate mabanban kali ra. Wo na be to alako wo xa na xiri, wo tan nun wo Marigi Alatala tagi.

¹² Na temui wo tan nan na a xa pama ra, nun a tan nan na wo Marigi Ala ra, alɔ a kali wo benbae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be ki naxe.

¹³ N mu yi saate mabanbanxi kali ra wo tan gbansan xa be,

¹⁴ wo tan naxee na be won Marigi Alatala ya i. N a mabanbanxi wo bɔnsɔε nan fan be naxee mu nu bari sinden.»

¹⁵ «Wo a kolon won buxi Misira bɔxi ma ki naxe, nun won dangi si naxee xa bɔxie ra.

¹⁶ Wo bara yi kuye xɔɔɔie to yi sie nu naxee batuma, kuye naxee yailanxi wuri, gεε, gbeti, nun xεεma ra.

¹⁷ Xεεε yo, ginε yo, bɔnsɔε yo, xabile yo naxa gbilen wo Marigi Alatala fɔɔɔ ra, birafe ra na sie xa alae batufe fɔɔɔ ra. Wo ya ma, mixi yo naxa lu alɔ wuri sanke naxan pɔsɔne xɔne raminima.

¹⁸ Na mixi mɔɔli naxan bara ge yi kali mede, kɔɔɔ a fa seewa a bɔɔε ma a falafe ra, <Sɔɔɔya na n be, n xa n yete waxɔɔfe raba temui birin, pεεε nun sogofure,>

¹⁹ Alatala mu dipεma na kanyi ma. A fama ne a xa xɔne masende a be a paaxi ra, barima a mu wama a firin nde xɔn. A danke ragoroma ne a ma, naxee sebeɔi yi kitaabui kui. A a xili ralɔεma ne dunija ma.

²⁰ Alatala na mixi mooli raminima Isirayila nama ya ma a danke ki ma, alo a saate sebexi ki naxe yi seriye kitaabui kui.»

²¹ «Wo bonsoee naxee fama wo xanbi ra, a nun xoyee naxee kelima boxi makuye ma, e fama furee nun fe xoxoxoe tode, Alatala naxee doxoma wo xa boxi ma.

²² Soda nun foxoe fama lude boxi fari. Boxi mu noma rawalide, sese mu noma fande, hali burexe keren a mu noma findide a ra. Boxi luma ne alo Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi, Ala taa naxee kana a xa boye xone kui.

²³ Na temui si gbete fama ne maxorinyi tide, «Alatala yi boxi niyaxi yi ki munfe ra? A boye xoxoxi yi mooli ra munfe ra?»

²⁴ E e yaabima ne, «Yi fe rabaxi ne barima yi nama bara saate kana, e benbae Marigi Alatala naxan tongo e be, a to e ramini Misira boxi ra.

²⁵ E bara kuyee batu e mu naxee kolonxi, Alatala mu tinxi naxee ra.

²⁶ Na fe na a toxì Alatala yi naxankate birin doxoxi yi boxi ma a xa xone kui alo a xa kitaabui a masenma ki naxe.

²⁷ A bara a xa xone belebele doxo a xa nama ma, a e tongo e xa boxi ma, a e kerì boxi gbete fan ma, e na dennaxe yi waxati.»

²⁸ «Fe naxee noxunxi, won Marigi Alatala nan keren peti nee kolon. Fe naxee masenxi won be, nun won ma die be, nee findixi won gbe nan na han dunija jon. A lanma won xa yi seriye masenxi birin nabatu.»

Ala xa laayidi

¹ N baraka nun danka naxee birin falaxi wo be, nee fama ne kamalide. Wo Marigi Alatala na wo rayensen ye temui naxe boxi gbete ma, wo wo mapoxun yi fee ma.

² Xa wo gbilenma wo Marigi Alatala ma, wo man a xui suxu wo boje nun wo xaxili kui wo tan nun wo xa die, alo n a masenxi wo be ki naxe to loxo,

³ na temui wo Marigi Alatala wo raminima ne konyiya kui, a kinikini wo ma, a wo ba sie ya ma a wo rayensen ye dennaxe.

⁴ Hali wo na yire makuye konyiya kui, wo Marigi Alatala sigama ne wo fende, a fa wo malan

⁵ wo benbae xa boxi ma, alako wo xa naa masoto, a fa meeni wo ma dangife wo benbae ra, a wo rawuya dangi e ra.

⁶ Na temui wo Marigi Alatala yete yati wo bonsoe boje raseniyenma ne, alako wo xa a xanu wo boje nun wo xaxili birin na. Na kui wo noma simaya fanyi soto.

⁷ N yi danke naxee birin sebexi wo be yi ki, nee fama doxode wo yaxuie nun wo xonmae nan ma.

⁸ Na temui wo man tuubi rabirama ne a be, wo a xa seriye suxu n naxan fixi wo ma to loxo.

⁹ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe birin ma. Wo di gbegbe soto ma ne, wo xa xurusee rawuyama ne, wo xa sansie fanma ne, barima wo fama ne rafande Alatala ma alo wo benbae.

¹⁰ Na nan nabama, wo na wo tuli mati a ra temui naxe, a xa seriye nun a xa yaamarie suxufe

ra, naxee sebexi yi kitaabui kui. Na temui wo wo yete ragbilenma ne a ma wo boje fiixe ra, wo xaxili birin na.

Ala xa seriye

¹¹ N yi seriye naxan falaxi wo be yi ki to loxo, a kolon yo mu xono wo be.

¹² A mu na koore xa ma, alako a xa fala, «Nde noma tede koore ma a xa sa fa a ra won be, a a xaran won be alako won xa no a rabade?»

¹³ A mu na baa kiri fan xa ma, alako a xa fala, «Nde noma baa igiride a xa sa fa a ra won be, a man xa a xaran won be alako won xa no a rabade?»

¹⁴ Ade, yi seriye na wo seeti ma ne, wo de kui, a nun wo boje ma. Wo noma a rabade.

Simaya sugandi

¹⁵ Isirayilakae, wo a mato. To loxo n bara simaya nun fe fanyi ti seeti, faxe nun fe jaaxi fan boore seeti.

¹⁶ To loxo wo tin wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa jere a xa kira ma, wo xa bira a xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriye foxo ra, alako wo xa simaya fanyi soto, wo xa wuya, alako Ala xa barake sa wo ma yire a dennaxe findima wo gbe ra.

¹⁷ Kono xa wo gbilen a foxo ra, xa wo tondi a be, xa wo bira kuye batufe foxo ra,

¹⁸ wo sontoma ne feo, wo mu fa bude boxi ma wo fama dennaxe soto de Yuruden kiri ma.

¹⁹ To loxo koore nun boxi na n seede ra, n bara simaya nun fe fanyi ti wo be seeti keren na, faxe nun fe jaaxi fan na boore seeti ra. Wo xa simaya fanyi sugandi, wo tan nun wo bonsoe.

²⁰ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo a xa fe suxu. Wo noma simaya sotode na ki ne, wo fa je gbegbe raba boxi ma, Alatala dennaxe saate tongo fife ra wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma.

31

Yosuwe findife Annabi Munsa joxoe ra

¹ Annabi Munsa naxa a fala Isirayilakae birin be,

² «N bara je keme je moxonen soto yi temui, n mu noma mangeya rabade fa. Alatala jan a fala ne n be a n mu Yuruden igirima.

³ Wo Marigi Alatala yete yati nan wo raperema. A sie birin faxama ne naxee na naakiri ma alako wo xa e xa boxie masoto. Yosuwe nan findima wo xa mange ra, alo Alatala a fala ki naxe.

⁴ Alatala yi sie halakima ne alo a Sixon nun Ogo, Amorikae xa mangee, halaki ki naxe, nun e xa boxie.

⁵ A e rayarabima ne wo be. Wo xa a xa yaamari raba e xa fe ra.

⁶ Wo limaniya, wo xa senbe soto, wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo Marigi Alatala na wo kantafe, a mu wo rabejinma fefe ma.»

⁷ Annabi Munsa naxa Yosuwe xili, a naxa woyen a be Isirayilakae birin malanxi tagi, «I xa limaniya, i xa senbe soto, barima i tan nan Isirayilakae raperema boxi ma Alatala dennaxe saate tongoxi wo benbae be. I tan xa e xa ke so e yi ra.

⁸ Alatala tima nɛ i ya ra, a mu i rabɛpinma. A mu gbilenma i fɔxɔ ra fefe ma. Hali i mu gaaxu, i man naxa i yetɛ rabolo.»

⁹ Annabi Munsa to yi sɛriyɛ sɛbɛ, a naxa a taxu sɛrɛxɛdubɛɛ ra, Lewi xa di naxɛɛ saate kankira xaninma, nun Isirayila forie.

¹⁰ Annabi Munsa naxa a masen e bɛ, «Nɛ solofere yo nɛ solofere, wo dijɛma doni ma nɛ naxan na, wo yi sɛriyɛ xaranma Bage Ti Sali lɔxɔɛ nɛ.

¹¹ Wo a xaranma wo xui itexi nan na Isirayilakɛ birin bɛ, naxɛɛ faxi salide Marigi Alatala ya i a xa yire sugandixi.

¹² Birin malanma menni nɛ, xɛmɛ, ginɛ, dimɛdi, a nun xɔnɛ naxɛɛ na wo xɔnyi, alako e xa yi xaranyi mɛ, e xa wo Marigi Alatala binya, e xa bira yi sɛriyɛ fɔxɔ ra.

¹³ Dime naxɛɛ mu nu a kolonxi sinden, e fan a mɛma nɛ. Na kui e wo Marigi Alatala binya ki kolon, wo na fa bɔxi sɔtode Yurudɛn naakiri ma tɛmɛi naxɛ.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, «I faxa tɛmɛi bara makɔrɛ, Yosuwe xili, wo birin xa siga n ma hɔrɔmɔlingira yire. Menni n fa n ma yaamari fi a ma.» Annabi Munsa nun Yosuwe naxa siga Ala xa hɔrɔmɔlingira yire.

¹⁵ Alatala naxa mini e ma nuxui kui naxan nu tema kiri banxi sode dɛ ra.

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, «I fa na faxafe nɛ. I xa faxɛ xanbi, Isirayila nɛma fama kuyɛɛ nan batude bɔxi ma e fama sigade dɛnnaxɛ. E gbilenma nɛ saate fɔxɔ ra won lanxi naxan ma.

17 Na temui n boɲe tema ne, n xono e ma han n e rabeɲin. N nan n yatagi noxunma ne e ma, si gbete e halaki, toore nun fe xoroɲoe fa dusu e xun na. Isirayilakae a kolonma na temui ne, yi toore e lixi ne barima n tan, e Marigi Ala, mu na e ya ma sonon.

18 N nan n yatagi noxunma ne e ma, barima e bara fe ɲaaxi raba kuyee batufe ra.»

19 «Yakosi i xa beeti sebe n naxan xaranma i be. Munsa, i xa a xaran Isirayilakae be alako e naxa neemu a ma, a man xa findi seede ra n tan nun Isirayilakae tagi.

20 N fama yi ɲama xaninde boxi ma, xiɲe nun kumi xeɲema dennaxe, alo n nan n kalixi e babae be ki naxe. E na baloe don a fanyi ra han e belebele, e fama birade ala gbete foxo ra, e man n ma saate kana.

21 Toore nun fe xoroɲoe fa bira e foxo ra, yi beeti fan findima seede nan na won tagi. E bonsoe mu neemu a ma. Naxan na e xaxili kui, n a kolon. A ɲan toma e ya ma beenu e xa so boxi kui n nan n kalixi e be naxan xa fe ra.»

22 Na loxo Annabi Munsa naxa na beeti sebe, Ala naxan masenxi. A naxa a xaran Isirayilakae ra.

23 Na xanbi Alatala naxa a xa yaamari so Annabi Yosuwe yi ra, Nunu xa di. A naxa a masen a be, «I xa limaniya, i xa senbe soto. I tan nan Isirayilakae rasoma boxi ma n nan n kalixi e be naxan xa fe ra. Won birin na a ra.»

24 Annabi Munsa naxa Ala xa seriye birin sebe kitaabui kui.

25 A to ge, a naxa woyen Lewikae ra, naxee Alatala xa saate kankira xaninma. A naxa a

masen e bɛ,

²⁶ «Wo yi kitaabui tongo, Ala xa sɛriyɛ sɛbɛxi naxan kui, wo xa a sa wo Marigi Alatala xa saate kankira sɛti ma. A xa lu mɛnni seede ra Isirayilakae bɛ,

²⁷ barima n wo xaxili xɔɔxɔya kolon. Kantagbele nan wo ra. Xa wo Alatala matandima n wo tagi tɛmui naxɛ, n faxa xanbi wo man a matandima nɛ.

²⁸ Yakɔsi wo wo malan n sɛti ma, forie nun wo bɔnsɔɛ yareratɛ, alako n xa yi masenyi xaran wo bɛ. Koore nun bɔxi nan findima seede ra wo xili ma.

²⁹ N a kolon n faxa xanbi, Isirayilakae yunubi fe rabama nɛ, e gbilen kira fɔxɔ ra n naxan falaxi e bɛ. E na fe kobi raba naxan mu rafan Alatala ma, na rapɔnyi fa findi e bɛ nimisɛ ra barima a bɔɔɛ tema nɛ.»

³⁰ Annabi Munsa naxa yi bɛɛti birin masen Isirayila nama bɛ.

32

Annabi Munsa xa bɛɛti

¹ «Koore, i tuli mati n ma wɔyenyi ra.

Bɔxi, i tuli mati n fala xui ra.

² N ma xaranyi xa yensen yɛ alɔ tunɛ ye.

N ma masenyi xa lu alɔ xini,
naxan dɔxɔma burexɛɛ ma.

³ N fa na Alatala xili nan masenfe.
Wo xa won Marigi Ala tantu.»

⁴ «Alatala maniyaxi fanye nan na,
naxan mixi kantama.

A walima tinxinyi nan na.
 A xa natεε birin fan.
 A xa woyenyi mu kanama,
 wule yo mu na a de kui.
 A tinxin.»

⁵ «Kɔnɔ wo tan, nama naaxi,
 wo bara geregeri Alatala ma.
 Yaagi na wo be.

Wo bara findi nama kobi ra.

⁶ Nama daxui, nama xaxilitare,
 mixi lan a xa na fe mooli raba a ra?
 Wo baba mu lanxi a tan xa ma, wo daa Marigi,
 naxan wo findixi a xa nama ra?

⁷ Wo wo maɲoxun loxoe dangixie ma,
 wo nee mato,
 wo wo babae nun forie maxorin,
 e xa fe dangixie tagi raba wo be.

⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi naxa boxi itaxun
 adamadie ma.
 A naxa boxie naaninyi sa Isirayila xa die xasabi
 ma.

⁹ Isirayila nama naxa findi a gbe ra.
 Alatala naxa Yaxuba xa die findi a yete gbe ra.»

¹⁰ «A Isirayila toxi gbengberen yire ne.
 A naxa a pengi sa a xon ma,
 a naxa meeni a ma alo a ya di firinyie.

¹¹ A luxi ne alo sege,
 naxan luma a xa die xun ma,
 a a gabutenyi itala,
 a die xanin.

¹² Alatala keren peti nan a xa nama kantaxi.
 Ala gbete yo mu kafu a ma.»

13 «A naxa wo rasabati geya fari.
A naxa wo rabalo xe sansie xun na.
A naxa kumi nun ture ramini wo be geme longori
ra.

14 A naxa ninge nun yexee xipe fi wo ma.
A naxa yexee, sie, nun si kontonyie fi wo ma sube
ra
kelife Basan boxi ma.
A naxa mengi fi wo ma wo naxan donma,
a naxa weni fi wo ma wo naxan minma.»

15 «Isirayila tinxinxu naxa belebele,
a naxa findi di fanyu ra,
kono a bara gbilen Ala foxo ra, a daa Marigi,
a bara a kantama, a rakisima rayaagi.

16 Isirayila naxa Ala raxono
barima a bira ne ala gbete foxo ra,
e fe paaxi raba.

17 E naxa serexe ba jinnese be,
naxee mu na Ala ra,
e mu naxee kolon sinden,
e babae mu naxee kolon.

18 Isirayilakae, wo bara nesemu wo kantama ma
naxan wo ramixi dunija ma,
naxan simaya fima wo ma.»

19 «Alatala to bara a xa die kepa to,
a naxa xono e ma.

20 A naxa a masen,
<N xa gbilen e kantafe foxo ra,
n fa a mato fe naxan fama e lide.>
E mu fan.

Yanfante nan e ra.

21 E bara n naxono ala wulee ra.
E bara n bope rate kuyee ra.

N tan fan e raxonoma ne mixie ra,
nama fanyi mu na naxee ra.
N e boje rate si xaxilitare ma.»

²² «Iyo, n ma xone bara gbo ye,
han a bara mixi faxaxie ramaxa.
A luma alo te naxan boxi nun a daxamui ganma,
han a sa doxo geyae sanke ra.

²³ N fe paaxi ragboma ne e fari,
n nan n ma xalie birin wolima ne.

²⁴ N kaame rasoma boxi ma,
n fure paaxi rasanbama ne e ma,
n wulai sube magaaxuxie raminima ne e ma,
a nun boximase xone kanyie.

²⁵ Naxee na tande, fanfore nan e faxama.
Naxee na banxi kui, gaaxui nan e faxama.
E birin faxama ne,
xeme nun gine, dimedi nun fori.»

²⁶ «N nu wama ne e birin halakife,
e xili xa loe dunja ma.

²⁷ Kono n mu tin yaxuie xa n mayele.

N mu wa e xa a mapoxun
a e tan nan yi wali rabaxi,
Ala xa foxi mu a ra.

²⁸ Xaxili kanyi mu na e ra,
lonni mu e yi.

²⁹ Xa lonni kanyi nan e ra nu,
e e sigade kolonma ne nu.

³⁰ Yaxui keren tan noma Isirayilaka wulu keren
nagide di?

Yaxui firin noma birade mixi wulu fu foxo ra di?
Iyo, xa e Marigi, e Kantama sa e lu e yaxuie sagoe,
na noma ne rabade.

31 Yaxuie yati a kolon,
e xa ala e kantama mu dangi Isirayila Marigi
Alatala ra.

32 E xa fe mu dangi Sodoma nun Gomora ra.
E birin maniyaxi weni bili nan na
naxan bogi xonee raminima,

33 naxan ye luxi alo boximase xone.

34 Na birin nagataxi gundo nan na n xonyi.

35 E na bira,
n nan n gbejoxoma ne.
A gbegbe mu luxi.
E yigi tege loxoe bara makore.»

36 «Alatala fama a xa nama makiitide,
kono a man kinikinima ne e ma,
barima e senbe yo mu na.
Mixi yo mu na naxan noma e malide.

37 Ala e maxorinma ne fa,
<Wo xa alae na minden,
naxee nu wo kantama,
38 wo naxee rabaloxi sube ture ra,
wo nu weni soma naxee yi ra?
E xa e yete masen wo be,
e xa wo rakisi, e xa wo ratanga.

39 Yakosi wo xa a kolon,
n tan nan keren peti noma mixi rakiside.
Ala gbete mu na fo n keren.
N tan nan mixi faxama, n a rakeli.
N tan nan mixi maxonoma, n a rayalan.
Nde gbete noma mixi nde bade n belexe?

40 N kali naxan ti,
n belexe tixi koore ma na nan yi ki:
N jipe. N mu faxama abadan!

41 Xa n fanfore ralugan,
 xa n a suxu n belexe kui,
 n nan n gbejoxoma ne n gerefae ma,
 n sare fima ne n xonmae ma.

42 N nan n ma xalie rasiisima ne wuli ra,
 n ma fanfore sube donma ne.
 Geresoe yo mu kisima.»

43 «Si birin xa seewa Alatala xa pama ra.
 Alatala a xa konyie xa faxe joxoma ne.
 A toore doxoma ne a gerefae ma.
 A a xa pama nun a xa boxi xun sarama ne.»

44 Annabi Munsa nun Annabi Yosuwe, Nunu xa
 di, naxa yi beeti masenyi birin xaran pama be e
 xui itexi ra.

45 Annabi Munsa to ge Alatala xa masenyi tide
 Isirayilakae be,

46 a naxa a fala e be, «Wo xa yi masenyi suxu
 senbe ra n naxan xaranxi wo be to loxoe. Wo xa
 a xaran wo xa die be, alako e xa no Alatala xa
 seriye rabatude a fanyi ra.

47 Masenyi tilinxi nan yi masenyi ra, a naxa lu
 wo be alo masenyi fufafui. A simaya nan fima wo
 ma boxi ma wo fama dennaxe sotode Yuruden
 naakiri ma.»

Annabi Munsa xa faxe joxonyi

48 Na loxoe kerenyi kui, Alatala naxa a masen
 Annabi Munsa be,

49 «Siga Abarimi geya longori, Nebo geya fari
 Mowaba boxi ma, Yeriko ya tagi. Menni i xa
 Kanaan boxi mato, n naxan fima Isirayilakae ma.

⁵⁰ I na te geya fari, i fama saya sotode naa, i i benbae li aligiyama, alo i taara Haruna xa fe rabaxi ki naxe Horo geya fari.

⁵¹ Wo na sotoxi ne, barima wo mu wo xaxili ti n na Isirayilakae ya xori Meriba ye yire, Kadesi biri ra, Sini gbengberenyi ma. Na kui wo mu tin n binyade nama ya xori.

⁵² Na fe na a niyaxi a i noma boxi tode yire makuye gbansan ne, n naxan fixi Isirayilakae ma, kono i tan gundi mu soma naa.»

33

Munsa xa dube Isirayila be

¹ Beenu Annabi Munsa xa laaxira, Ala xa mixi, a duba ne Isirayilakae be. A xa dube masenyi nan ya:

² «Alatala keli ne Turusinina geya fari alo soge. A naxa te Seyiri boxi ma Isirayilakae nu na dennaxe.

A naxa keli Paran geya yirefanyi ma, maleke gbegbe biraxi a foxo ra.

³ Alatala Isirayila bonsoe xanuma.

A a xa mixie kantama, naxee birama a xa seriye foxo ra.

⁴ Annabi Munsa bara a xa seriye fi won ma. Na seriye findixi Yaxuba bonsoe xa dariye mate nan na.

⁵ Alatala findixi Isirayila xa Mange nan na, nama mangee xa malanyi e nun Isirayila bonsoe birin na.»

⁶ «Alatala xa Ruben bonsoe xa simaya xun masa.

A xa mixie xa gbo.»

⁷ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yuda bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala xa Yuda bɔnsɔɛ xui rame,
alako a xa gbilen a xa nama ma.

A na katafe.

Alatala xa a mali a yaxuie ya ra.»

⁸ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Lewi bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala, i bara i xa tɔnxumae Tumimi nun
Urimi so Lewi bɔnsɔɛ yi ra.

Bɔnsɔɛ tinxinxi nan e ra

i naxee mato Masa,

i naxee makiiti Meriba ye xa fe ra.

⁹ E mu birama e baba nun e nga sagoe xa fɔxɔ ra,

xa na mu e ngaxakerenyie nun e xa die,

e tan birama i xa masenyi gbansan nan fɔxɔ ra,

e birama i xa saatɛ nan tun fɔxɔ ra.

¹⁰ E tan nan i xa yaamari masenma Yaxuba
bɔnsɔɛɛ bɛ,

e tan nan i xa seriye raxaranma Isirayilakae birin
na.

E tan nan man surayi bama sɛrɛxɛ ra,

e sɛrɛxɛ gan daaxi ba i xa sɛrɛxɛbade.

¹¹ Alatala, i xa sɛnbɛ fi e ma,

i xa barakɛ sa e xa fe birin,

i xa e gerefae rakori,

i xa e yaxuie rabira

alako e naxa gbilen xanbi ra fefe ma.»

12 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Bunyamin
bonsɔe xa fe ra,
«Alatala xanuntenyi nan lanxi e ma.
E Marigi Ala e ratangama ne,
a man luma ne e tagi,
a e kantama temui birin.»

13 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yusufu
bonsɔe xa fe ra,
«Alatala bara barake sa e xa boxi.
E ye sɔtɔma ne keli koore ma,
e ye sɔtɔ keli boxi bun ma.

14 Soge sansie rafanma ne,
kike yo kike bogie gbeeli luma ne naa.

15 E daxamui fanyi sɔtɔma ne e xa geyae fari,
naxee tixi naa kabi a fɔle.

16 Ala xa yi boxi daxamui se fan.
Naxan wɔyen wuri bili radexexi kui,
a xa hinne Yusufu ra,
a naxan sugandixi mange ra a ngaxakerenyie
tagi.

17 Xunnakeli na Yusufu be.
A senbe gbo alo ninge tuura,
feri firin nan na a xa geresose ra alo sexe ninge.
A sie birin bonboma nee nan na han yire
makuye.

Efirami xa di wuyaxie nan a feri singe ra.
Manasi xa di wuyaxie nan a feri firin nde ra.»

18 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Sabulon
bonsɔe xa fe ra,
«Sabulon bonsɔe, wo xa seewa yuleya nan kui.
Isakari bonsɔe, wo xa seewa wo xa kiri banxi nan
kui.

19 Wo wo dɔxɔbooree xilima ne,
wo serexe ba geya fari Ala wa xon ki ma,
barima wo wo baloe sɔtɔma foxo ye ne,
a nun heeri naxan na meyenyi kui.»

20 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Gadi xa fe
ra,
«Ala xa barake sa mixi xa fe,
naxan Gadi xa fe gboma.

Gadi malabuma ne,
alo yete naxan a xa sube iboxi donma.

21 Gadi bara boxi fanyi findi a gbe ra,
alo mange naxan a jereɓa nama ya ra.
A bara Alatala xa nate rakamali,
a man bara Ala xa kiiti sa Isirayila ma.»

22 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Dana
bonsɔe xa fe ra,
«Dana luxi ne alo yete yore,
naxan tunganma Basan boxi ma.»

23 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Nafatali
bonsɔe xa fe ra,
«Xunnafanyi gbege na Nafatali nan be.
Alatala a rakamalixi fe fanyi ra.
A xa boxi xa gbo ye sogeorode nun yirefanyi.»

24 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Aseri
bonsɔe xa fe ra,
«Alatala xa barake sa Aseri, Yaxuba xa die tagi.
A ngaxakerenyie xa hinne a ra.
A xa ture xa gbo han.

25 A xa naadɛe xa yailan wure nun wure gbeeli
ra.

A senbe xa bu alo a xa simaya.»

²⁶ «Isirayila, Ala maniyε yo mu na.
A a jεrema koore ma fafe ra i malide.
A nuxui igirima nore ra.

²⁷ Ala, fole mu naxan be, na nan i kantama ra,
a belexe na i bun kabi fe folo fole.
A tan nan i yaxuie kerima i ya ra,
a man fa a masen i be i xa e halaki.

²⁸ Isirayila sabatima kantari nan kui.
Yaxuba bonsoε luma Ala niini nan bun ma.
Mengi nun weni gboma ne na boxi kui,
ye fan kelima ne koore ma.

²⁹ Seewe na wo be, Isirayilakae.
Wo maniyε yo mu na sie tagi,
Alatala naxan kisixi,
a naxan kantaxi,
a naxan xun nakelixi.
Wo yaxuie fama ne e magorode wo ya ra,
wo fan e xa batudee kanama ne.»

34

Annabi Munsa xa faxe

¹ Annabi Munsa naxa te Nebo geya fari,
Mowaba boxi ma, han Pisiga geya, naxan na
Yeriko sogetede. Alatala naxa boxi birin masen
a be, keli Galadi a sa doxo Dana ra,

² Nafatali boxi, Efirami nun Manasi xa boxi,
Yuda xa boxi han baa ma naxan na sogegorode,

³ Negewi boxi, a sa rapon Yuruden longorie ra,
Yeriko lanbanyi, tugi bili taa, han Sowari.

⁴ Alatala naxa a masen a be, «I ya ti boxi ra
n naxan saate tongoxi Iburahima, Isiyaga, nun

Yaxuba be. N naxa a fala e be, <N yi boxi fima wo bonsoe nan ma.> N xa na boxi masen i be, kono i mu soma naa.»

⁵ Annabi Munsa, Alatala xa konyi, naxa laaxira menni, Mowaba boxi ma, alo Alatala a masen ki naxe.

⁶ Alatala naxa a ragata Mowaba boxi ma gulunba kui Beti Peyori ya tagi. Mixi yo mu noxi a xa gaburi yire kolonde han to.

⁷ Annabi Munsa laaxiraxi a je keme je moxoɽen nan ma. Na birin a ya nu se toma a fanyi ra, a senbe fan nu gbo.

⁸ Isirayilakae naxa a wa Mowaba boxi ma xi tongo saxon bun ma. E Annabi Munsa xa jon fe raba na ki ne.

⁹ Annabi Munsa nu bara a belexe sa Annabi Yosuwe ma, Nunu xa di, a fa rafe xaxilimaya ra. Isirayilakae naxa Yosuwe xui rabatu birafe Annabi Munsa xa yaamarie foxo ra, Alatala naxee fixi a ma.

¹⁰ Isirayila boxi ma, namijonme yo mu nu na na naxan maniyama Annabi Munsa ra. A woyen Ala ra ya nun ya.

¹¹ Ala a xee ne Misira fe kaabanakoe rabade Firawuna, a xa yareratie, nun a xa mixi birin xili ma.

¹² Annabi Munsa walixi senbe magaaxuxi nan na Isirayilakae birin ya xori.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2